

İçindekiler...

editörden	
Onur İNAL	2
Bildiri Çağrısı:	
IV. Kültür Araştırmaları Sempozyumu: "İç/Dış/Göç ve Kültür"	3
Söyleşi: "Karikatür Krizi"	8
"İstanbul ve Anadolu Rumları Sempozyumu"ndan İzlenimler	
Katerina STATHI	12
Girit'te Girit'i Konuşmak: VI. Halcyon Days Sempozyumu	
Nuri ADIYEKE	14
Haberler	17
Kitap Yorum Bölümü:	
Emine Çaykara'nın <i>Tarihçilerin Kutbu</i> Kitabı Üzerine	
Neşe KARS	21
Almanya'dan Bir Gizli Sevda	
Dilek KARABUDAK	24
Aşık Edebiyatı Araştırmalarına Yeni Bir Perspektif	
Kemal ÜÇÜNCÜ	26
Matematik ve Kültür Arasındaki İlişkiler	
Ulaş Başar GEZGİN	29
Bildiri Çağruları	31
Makale Çağruları	37
Burslar ve Ödüller	39
Yaz Okulları	41
Yeni Yayınlar	42
Yeni İnternet Siteleri	50
Geçtiğimiz İki Ay	52
Mesaj Panosu	55
Künye	60

editörden...

bültemin Mart-Nisan 2006 sayısı ile yirmi dördüncü kez karşınızdayız. Geçen sayımızda olduğu gibi *bültemin* bu sayısına da, 2007 sonbaharında Kültür Araştırmaları Derneği'nin Işık Üniversitesi ile ortaklaşa düzenleyeceği "İç/Dış/Göç ve Kültür" başlıklı uluslararası kültür araştırmaları sempozyumunun bildiri çağrısı ile başladık. Bu ayki söyleşimizi, Mehmet Ümit Necef ile, geçtiğimiz haftalarda sadece Türkiye değil, tüm dünya gündeminin en başına oturan "Karikatür Krizi" üzerine yaptık. Söyleşimizde Necef, krizin Danimarka'da ortaya çıkışını ve gelişimini, kendi görüşlerini de ekleyerek aktarıyor. "Yorumlar" bölümümüzde iki sempozyumdan izlenimler yer alıyor. Katerina Stathi, "İstanbul ve Anadolu Rumları Sempozyumu"nu harika Türkçesi'yle kaleme alırken, aynı coğrafyada gerçekleşen bir başka toplantıyı, Girit'te düzenlenen "VI. Halcyon Günleri"ni Nuri Adıyeke yorumluyor. Bu sayıyla birlikte başlattığımız "Kitap Yorumu" bölümünde Neşe Kars, Emine Çaykara'nın ünlü tarihçi Halil İnalçık'la yaptığı söyleşilerden oluşturduğu *Tarihçinin Kutbu* adlı kitabını değerlendiriyor. Dilek Karabudak, Almanya'da yayımlanan Molla Demirel'in *Gizli Bir Sevdasını*, Kemal Üçüncü ise İsmail Görkem'in *Yeni Bilgiler Işığı'nda Dadaloğlu* adlı eserini yorumluyor. Son kitap yorumu ise Ulaş Başar Gezin'den. Gezin, matematik profesörü Marcia Ascher'in matematik ve kültür arasındaki ilişkileri açtığı *Etnomatematik: Matematik Dünyasına Çokkültürlü Bir Bakış* adlı kitabını değerlendiriyor.

Bu ay *bülten* ekibine katılan ve "Kitap Yorumu" bölümünün editörlüğünü üstlenen Nilüfer Pembecioğlu Öcel'e de teşekkür ediyor ve "aramıza hoş geldin" diyoruz. Bir diğer teşekkür de bu sayıdaki "Haberler" bölümümüze katkıda bulunan Suat Kolukırık'a...

bültemi daha zengin bir içeriğe kavuşturmak adına kitap yorumu yapmak, katıldığı bilimsel toplantıları veya yaşadığı şehirdeki bilimsel etkinlikleri bize aktarmak, yeni yayınları ve internet sitelerini duyurmamıza yardımcı olmak isteyen tüm *bültenseverlerin* katkılarını bekliyoruz. Keyifli günler dileğiyle...

Onur İnal
Editör

Bildiri Çağrısı

Kültür Araştırmaları Derneği
ve
Işık Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
tarafından ortaklaşa düzenlenen

IV. Kültür Araştırmaları Sempozyumu

İç/Dış/Göç ve Kültür

15-17 Eylül 2007
Işık Üniversitesi
Şile, İstanbul

Kültür Araştırmaları Derneği ile Işık Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, 15-17 Eylül 2007 tarihlerinde İstanbul'da "İç/Dış/Göç ve Kültür" başlıklı uluslararası bir kültür araştırmaları sempozyumu düzenleyeceklerdir. Sempozyumun amacı disiplinlerarası ve çokdisiplinli bir yaklaşımla, Türkiye'de, eski Osmanlı ve Sovyetler Birliği topraklarında, Avrupa, Amerika, Avustralya, Asya, Afrika ile İran ve Çin'de Türk kültürleri ile Türkiye kültürleri bağlamında göç konusunda yerleşik yargıları sorgulamak, eleştirel ve çözümleyici çalışmalar ile yeni kuram ve yöntem arayışlarını ortaya koyabilmektir.

Göçün tarihçesi, insanlık tarihi kadar eskidir. Coğrafi koşullar, ekonomik nedenler, toplumsal-siyasal gelişmeler ve savaşlar gibi etkenler dolayısıyla nüfus hareketleri yüzyıllardır gerçekleşegelmiştir. İster sığınma, ister sürgün olsun, gönüllü ya da zorunlu her göç, her zaman bireyi olduğu kadar toplumu etkilemiştir; gelinen ülkeyi olduğu kadar geride bırakılan ülkeyi de değiştirmiştir. Modern zamanların ürünü ulus-devletin oluşumu ile, hudutların çizilmesi/yeniden çizilmesi göç hareketlerini hızlandırırken, aynı zamanda bu hareketlere görünür ve görünmez sınırlar getirmiştir. Küreselleşme ile uluslararasılık gibi akımların da bir başka açıdan göçü kolaylaştırdığı ve arttırdığı gözlemlenmektedir.

Ulaşım ve iletişim alanlarında son on yıllarda kaydedilen gelişmeler ile, dünyanın çeşitli yörelerinde başgösteren savaşlar ile toplumsal ve siyasal nitelikli oluşumlar, gerek bireysel gerekse kitle hareketlerine giderek hız kazandırmıştır. Geçici ya da temelli göç, bir yandan yaşama hakkı, özgürlük, güvenlik, sağlık, eğitim ve istihdam beklentisinde olan insanların ümit kapısı haline gelirken, öte yandan, kimileri için dram ve trajedi yaratmıştır. Göç, kendi sanatını, müziğini, edebiyatını ortaya çıkarmıştır. Çok değişik veçheleriyle göç, Türk ve Türkiye kültürleri için, üzerinde hassasiyetle durulması, derinlemesine incelenmesi gereken bir konu oluşturmaktadır. Bu nedenle, IV. Kültür Araştırmaları sempozyumunda “göç” konusunu işlemeyi uygun bulduk.

Bildiriler, aşağıdaki konuları işleyebilir ama bunlarla sınırlı değildir:

İç/dış/göç ile kültür ilişkisine kuramsal yaklaşımlar

- Göçe kuramsal yaklaşımlar
- Küreselleşme ve göç
- Göç konusunda çekici ve itici etkenler
- Göç ve bellek: Unutmak ve hatırlamak
- Göç ve dile yansımalar/dil değişimleri
- Göçün psikolojik boyutları
- Sığınmacılık, mültecilik, göçmenlik, düzensiz göç, yasadışı göç, insan kaçakçılığı, insan ticareti, vs.
- “Diyaspora” teriminin günümüzdeki anlamına geçiş öyküsü
- “Göçebe” kimliği
- Deleuze ve Guattari’nin “nomadoloji”sinin Türk/Türkiye kültürlerine uygulanabilirliği

İç/dış/göçün ortaya çıkardığı sanat / edebiyat / sinema

- Göç müziği/göçmen müziği: arabesk, Kanak, Re(m)betiko, Türkçe sözlü rap
- *Göç Destanı* ve göçü işleyen başka destanlar
- Türk edebiyatında göç temalı yapıtlar
- Sürgün ve edebiyat
- 1960’lardan itibaren Türkiye’den Almanya’ya göçün ortaya çıkardığı edebiyat/TV programları
- 1960’lardan itibaren Türkiye’den Almanya’ya göçün ortaya çıkardığı Almanca yazan Türk yazarlar
- 1960’lardan itibaren Türkiye’den Avrupa ülkelerine göçün ortaya çıkardığı edebiyat
- ABD’de/Avrupa’da yazan Türkiye’den giden şair ve yazarlar
- ABD’de/Avrupa’da yazan, film çeviren Osmanlı’dan ya da eski Osmanlı topraklarından giden yazar ve yönetmenler (Elia Kazan, Amin Maalouf, William Saroyan, vs.)

- ABD’de yazan Türk(i) şair ve yazarlar
- Nazım Hikmet’in Rusya’ya göçü/Sabahattin Ali’nin gerçekleşmeyen göçü
- Sinema ve göç

İç/dış/göç ve kentsel alan

- Kırsal alandan kentsel alana göç
- Göçmen grupları ve hemşehrilik
- Göçün kentsel alana etkisi
- Göç ve gecekondu
- İstanbul’da Tarlabası, Zeytinburnu, vs. gibi göç alanları
- Göç yerleşim alanı olarak Polonezköy
- Güneşe göç: Kıyı kentlerinin çekim etkileri
- Çingenelerde iç ve dış göç
- Mevsimlik göç

Türkiye Cumhuriyeti döneminde iç/dış/göç

- Güneydoğu’da zorunlu göç
- Avrupa’ya/ABD’ye/Kanada’ya/Avustralya’ya/Afrika’ya ve Orta Doğu ülkelerine göç
- 1950’lerden itibaren Anadolu’dan İstanbul’a göç
- 1960’lardan itibaren Almanya’ya/diğer Avrupa ülkelerine göç
- II. Dünya Savaşı’nda gelen Alman ve Yahudi bilim adamları
- Kuruluş yıllarında gelen İdil-Ural bölgesi aydınları/Balkanlar’dan gelenler ve katkıları
- Göçmenlere uygulanan entegrasyon ve asimilasyon siyasetleri
- Türkiye Cumhuriyeti uyrukluları ve vize işlemleri
- AB’ye adaylığın karşılıklı göçe etkisi
- Türkiye’den sınırdışı edilmeler, vatandaşlıktan çıkarılmalar
- 1980’lerden itibaren Türkiye’ye yönelen göç ve sığınma hareketleri

Osmanlı döneminde iç/dış/göç

- Zorunlu göç ve sonuçları ile günümüze yankıları
- “93 harbi” sonucu göç
- Osmanlı topraklarına göç: İsim yapmış kahramanlar, Avrupalı soylular, Çerkezlerin kitlesel göçü, Çarlık Rusyası’ndan bireysel/kitlesel göç
- ABD’ye göç
- Osmanlı yıkıldıktan sonra Osmanlı topraklarından Avrupa’ya/ABD’ye göç
- Osmanlı yıkıldıktan sonra Osmanlı topraklarından Türkiye’ye göç

(Eski) Sovyetler Birliği toprakları ve iç/dış/göç

- 1917’den önce ve sonra Türk(i)lerin (Batı’ya, Uzak Doğu’ya, Türkiye’ye, vs.) göçü

- Berlin Duvarı ve Sovyetler Birliği'nin yıkılışından sonra Türkiye'ye göç
- Sovyetler Birliği'nin yıkılışından sonra Türk(i)lerin Batı ülkelerine göçü
- Sovyetler Birliği'nin yıkılışından sonra bu topraklara Türkiye'den göç
- Ahıskalılar

Siyasal gelişmeler sonucu iç/dış/göçün kültür(ler)de temsili: Batı Trakya ve Balkanlar

- Türk-Yunan nüfus mübadelesi
- Batı Trakya göçü (mübadeleden sonra sürekli göç)
- 1980'lerde ve sonrasında Bulgaristan'dan ve Bulgaristan'a (geri) göç
- Soğuk Savaş döneminde ve sonrasında "Yugoslavya" topraklarından göç

Siyasal gelişmeler sonucu iç/dış/göçün kültür(ler)de temsili: Kıbrıs

- Kıbrıs'tan Türkiye'ye ve Yunanistan'a, Türkiye ve Yunanistan'dan Kıbrıs'a göç
- Kıbrıs'ta kuzey ile güney arasında göç

Siyasal gelişmeler sonucu iç/dış/göçün kültür(ler)de temsili: Irak

- I. Körfez savaşından sonra Kuzey Irak'tan Türkiye'ye göç ve "Operation Provide Comfort (Huzur Operasyonu)"
- Irak'tan Türkiye'ye Türkmen göçü
- Kuzey Irak'tan ABD'ye göç
- Siyasal gelişmeler sonucu iç/dış/göçün kültür(ler)de temsili: Yahudiler ve Filistinliler

İspanya'dan Osmanlı'ya Yahudi göçü

- 20. yüzyılın başında Osmanlı'da ve dışarıdan Kudüs'e göç
- 1948'den itibaren Türkiye'den İsrail'e göç
- 1948'den itibaren Filistin'den göç

Diğer

- İslam'da göç olgusu: Bir göç olayı olarak hicret, cihat olarak göç, vs.
- Bering Boğazı'ndan "Amerika" adını alacak kıtaya göç: Moğollar mı Türkler mi?
- Türklerin Orta Asya'dan göçü: Gerçek ile efsane
- Beyin göçü

Sempozyumun çalışma dili Türkçedir. (Türk/Türkiye kültürleri bağlamında göç konusunda yaptıkları çalışmalarını Türkçe sunamayan yabancı meslektaşlar için İngilizce oturumlar düzenlenecektir.) 100-200 sözcükle sınırlı bireysel bildiri özetlerinin, beş anahtar sözcük ile birlikte, özeti sunanın kısa özgeçmişi ve adresiyle **en geç 1 Ekim 2006'ya kadar** gönderilmesi gerekmektedir. En az üç, en fazla beş konuşmacının katılacağı önceden düzenlenmiş oturum önerileri de kabul edilir. Oturum önerisinin özeti, beş

anahtar sözcük, konuşmacıların bildiri özetleri, onlarınkiyle birlikte oturma başkanı ile (varsa) tartışmacının da kısa özgeçmişleriyle, hepsinin adresleri gönderilmelidir. Sempozyumun anlamını destekleyen görsel malzeme içeren poster-sunumlar da değerlendirilmeye alınacaktır.

Bildiri özetlerinizi <programgoc@kulturad.org> adresine e-postalayabilir; “IV. Kültür Araştırmaları Sempozyumu dikkatine” ibaresiyle +90 212 292 2229’a fakslayabilirsiniz. Daha fazla bilgi için aynı adreslere yazabilir ya da <www.kulturad.org>a bakabilirsiniz.

Sonuçlar 1 Şubat 2007’de bildirilecektir.

1 Mayıs 2007’e kadar kayıt ücreti, öğrenci ve Kültür Araştırmaları Derneği’nin üyeleri için 60 Euro, diğer katılımcılar için 100 Euro; bu tarihten sonra yapılacak kayıtların ücreti, öğrenci ve Kültür Araştırmaları Derneği’nin üyeleri için 100 Euro, diğer katılımcılar için 150 Euro olarak belirlenmiştir.

Sempozyum düzenleme komitesi katılımcıların yol ya da konaklama giderlerine katkıda bulunamayacaktır, ancak Işık Üniversitesi’nin yerleşkesinde düşük fiyatlı konaklama olanağı sağlayacaktır. Konaklama bilgileri daha sonra katılımcılara bildirilecektir. Işık Üniversitesi’nin yerleşkesi ile ilgili bilgi için <www.isikun.edu.tr>ye bakabilirsiniz.

Organizasyon komitesi adına

Şule Toktaş
(sule@isikun.edu.tr)

Gönül Pultar
(gpultar@kulturad.org)

SÖYLEŞİ...

KARİKATÜR KRİZİ VE MÜSLÜMAN SEPTİSİZMİ

Geçtiğimiz ay Danimarka'daki Jyllands Posten gazetesinde yayımlanan Hz. Muhammed karikatürlerine karşı oluşan tepkinin sonucunda dünyanın dört bir yanında gerginlikler yaşandı. Bir fitilin ateşlenmesi gibi devam eden gösterilerin Müslümanlar'a karşı olan septik bakışı desteklediği mi düşünülüyordu? Bu tutumun nedeni nasıl şekilleniyor ve neye dayanıyordu? Konuyla ilgili sorularımızı Güney Danimarka Üniversitesi (Southern Denmark University) Çağdaş Ortadoğu Çalışmaları Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışan Mehmet Ümit Necef'e yönelttik. "İkinci Nesil Türkler: Etnik Kimlik ve Danimarka'daki Genç Türkler Arasındaki Dil Değişimi" başlıklı çalışmasıyla Danimarka'da doktorasını tamamlayan Necef, Kuzey Avrupa refah toplumu ve çokkültürlülüğüne bütünleşme sürecindeki göçmenler üzerine çalışıyor.

Danimarka'da Türklere ve Müslümanlara karşı tutum nasıl şekilleniyor?

Son 5-10 yıldır Danimarka'da Müslüman göçmenlere karşı septisizm (kuşkuculuk) artmaya başladı. Bunda çok sayıda Müslüman göçmenin refah devletine olan bağımlılığı gibi bir dizi faktörün rolü var elbette. Çok sayıda Müslüman göçmenin refah devletine olan bağımlılığı nedenlerden birisi sayılabilir. Mesela, yapılan bir araştırmaya göre 2000 yılında birinci kuşak bir Filistinli mülteci ortalama 18.000 avro almış. Çocuklara yapılan yardımlar da bu rakamın içinde. Bu rakam Türkiyeliler için 9.100 avro civarında. Ancak böyle bir araştırma 2000 yılında yapılmış.

Danimarka'da göçmenler arasındaki işsizlik azaldı ve tabii bu rakam da düştü, ama yine de bu rakamlar genel bir izlenim veriyor. Bir toplumda bir kesim sürekli vergi veriyor ve refah devletinin ortak kasalarını dolduruyorsa ve başka bir kesim sürekli vergi veriyor ve bu ortak kasadan yardım alıyorsa ve aynı zamanda bu kesimin üyeleri farklı etnik-dini gruplara ait iseler, o toplumda etnik-dini çatışmalar kaçınılmaz hale geliyor.

Başka bir faktör de Danimarkalıların Müslüman göçmenlere olan güveninin sarsılmış olması. Bunun nedeni Müslüman göçmenlerin hep "yanlış" ve "kötü" istatistiklerde temsil ediliyor olması. Örneğin devletten sosyal yardım alma oranları, suç oranları, işgal oranları vb. Benim hatırlayabildiğim az sayıda olumlu temsilden birisinin İranlı ve Pakistanlı gençlerin liseye gitme oranının Danimarkalılardan daha yüksek olmasıydı.

Bu tutum 11 Eylül ile değişti denilebilir mi? Eğer öyleyse nasıl değişti?

Danimarkalıların Müslümanlara olan septisizminin başlamasına bir tarih vermem gerekiyorsa, bu 1988 yılı olabilir. O yıl, Salman Rüşdü'nün romanı *Şeytan Ayetleri*'nin yayımlanmasını izleyen gösteriler ve tartışmalar oldu. Aynı yıl Kopenhag'da iki bin kadar Müslüman, Rüşdi'ye karşı gösteri yapmış ve aralarında yalnızca bir avuç İranlı'nın olduğu az sayıda Ortadoğu kökenli aydın Rüşdü'yü savunmuştu.

Tabii sonra Rüşdü enteller arasında moda oldu, ama mesele 1988 ve 1989'da onu savunmaktı. Hızla ilerlersem ardından 11 Eylül geldi. Sonra küçük bir grup Filistinlinin bu olayı Danimarka'da bir iki şehirde arabalarına atlayıp korna çalarak kutlaması... (bu mesela benim şehrimde oldu. Bunu yapanlara bakıp derin bir korkuya kapıldığımı hatırlıyorum)

Ardından, Madrid ve Londra'daki bombalar derken bu septisizm büyüdü. Bu arada ön plana çıkan çok sayıda Müslüman entelektüel -özellikle bazı Filistinli imamlar- medya tarafından kendilerine bu tür terör olayları hakkında ne düşündükleri sorulduğunda "*Bize niye soruyorsunuz, bize ne*" gibi cevaplar verdiler. Danimarka'da ünlü bir imam olan Abu Laban'ın, "*Filistin'e ağlamaktan gözümde yaş kalmadı*" demesi, yani açık bir şekilde karşı tutum koymaması ise bu septisizmi arttırdı.

Sizin başınızdan geçen olay(lar) var mı?

Ben bir anımı anlatayım: İstanbul'daki bombalardan sonra Kopenhag'daki bir Türk kebabçısında tartıştığım yirmi beş yaşlarında sakallı-makallı bir arkadaş bana bu bombaları savunmuştu. Bu Urfalı Kürt kökenli arkadaşta derin bir şehir ve şehirli nefreti vardı. Beyoğlu'nda ölen masum İstanbullular ölmeye layık ahlaksız "karı" ve "herifler"di. Ne işleri vardı "Gavur Beyoğlu"nda? Yani bu tür insanlara karşı septisizmi artıran bir tek Danimarkalılar değil. Benim de galiba bayağı arttı. Merkezi istasyonlardan metrolardan korkar oldum son zamanlarda.

Karikatürlerin basılmasının hikayesini bize bir de siz anlatır mısınız? Nedenlerden biri de Hollandalı Theo Van Gogh'un öldürülmesinin geç gelmiş bir tepkisi olabilir mi?

Karikatür krizinin arka planı kısaca şöyle. Buradaki bir yazar Hz. Muhammed hakkında bir çocuk kitabı yazmak istiyor. Birkaç ressama ve çizere başvuruyor ve hiçbir ressam bu işi üzerine almak istemiyor. Sonunda bir tanesi bu işi anonim, yani ismini vermeden yapıyor. Yazar bu durumu *Jyllands Posten* gazetesinin kültür redaktörüne anlatıyor. O da

karikatürcüler ve çizerler sendikasının tüm üyelerini birer Hz. Muhammed karikatürü yapmaya davet ediyor. Sadece on iki adet karikatür geliyor.

Redaktör, bu durumu “*Danimarka’nın kendi kendine sansürünü ölçmemesi*” olarak izah etti ve başka olayları da örnek gösterdi. Avrupa’da çeşitli yazar-çizer ve müze yöneticisinin Müslüman ve diğer dindarlardan çekinip nasıl bazı görevleri yapmak istemediklerini ve bazı sergileri nasıl geri çektiklerini anlattı. Bu örnekler içinde elbette Theo Van Gogh’a yapılan suikast önemli rol oynuyordu.

İşin garip tarafı, bu karikatürler içinde bir tanesi küçük bir Arap çocuğunu karatahta önünde gösteriyordu. Muhammed de çocuğun ismini ve kara tahtada Arapça harflerle, “*Jyllands Posten aptal bir gazetedir ve bu yaptığı gereksiz bir provokasyondur*” yazıyordu. Ama tabii böyle “ince” ayrıntılar hır-gür içinde kayboluyor. Çünkü bağırıp çağıranların derdi o kadar “gerçeği” anlayıp tutum almak değil, bazı çevrelerde puan toplamak. Modern Türkçe’yle “şov yapmak”.

En provokatif olduğu iddia edilen karikatür, patlamaya hazır bir fitil gibi gösterilen sakalı ve başında kavuğuyla bir Muhammed başı. Karikatürist basına defalarca, “*Ben, Hz. Muhammed ile değil, terör yaparken İslam’a ve Hz. Muhammed’e atıfta bulunanlarla dalga geçmek için bu karikatürü çizdim*” diye demeç verdi. Tabii isteyen istediği gibi yorumlar.

Bu olayla ilgili olarak kendi görüşleriniz neler?

Öncelikle şunu hemen söyleyeyim: Bu krizin ana konusu benim açımdan ifade ve fikir özgürlüğü. Bir insan eğer bir filmin, karikatürün, romanın, resmin veya başka bir şeyin inandığı dini, ideolojiyi aşağıladığına, onunla alay ettiğine inanıyorsa, ona bakmayı verir. Eğer çok dindar bir Katolik’seniz *Life of Brian* filmine gitmezsiniz. Mel Brooks’un filmleri bir çok dindar Yahudi’yi rahatsız etti, ama sinemaları bombalamadılar. Elbette şahsınıza doğrudan doğruya yapılan bir saldırı yapan kişiyi mahkemeye verirsiniz. İfade özgürlüğünün sınırları olmalı elbette, ama her kişi de “*Bu resim, kitap veya iddia benim dini-milli-ideolojik gururumu incitiyor, hislerime dokunuyor*” diyememeli.

Ama tabii ben yine de küçük itirazımı yapayım. Madem bu kadar bu karikatürden alınıyor, kimse bu “alçak” gazeteyi alıp bu “alçak” karikatüre bakmak zorunda değil. Danimarka’da her gün 100-150 gazete ve onlarca karikatür basılıyor.

Yeni bir şarkiyatçılık tezimi yazılıyor?

Bu krizin altında gerçek ve derin bir “kültür farkı” yatıyor. Biliyorum, Edward Said’ci post-kolonyal yapısökümcü arkadaşlar biraz alınacaklar ama, bir tarafta resim, karikatür ve film medyasına alışık olan; dini, milli, siyasi, ideolojik konularda satır, mizah, alay, şaka, parodi yapmaya ve izlemeye alışık bir “kültür”, öbür tarafta resim ve çizgi gibi şeylere ikona gibi yaklaşan, yani resmi gerçeğin doğrudan bir temsili gibi gören, bir dinin önde gelen figürlerini “peygamber”, “kutsal şahıs”, “Allah’ın oğlu” vs. gibi değil de, tarihi şahsiyetler olarak görme geleneği zayıf olan bir “kültür”. Bir makalede, yazarın okuyucuya soru sorması belki pek kibarca bir şey değil, ama ben yine de sorayım, çünkü ciddi bilmiyorum: Türkiye’de Hz. Muhammed’i bir tarihi kişilik, Kuran’ı Kerim’i de tarihsel bir belge olarak inceleyen, çeviri olmayan, eserler var mı? Arapça olduğunu hiç zannetmiyorum. Varsa böyle bir şey Türkçe vardır.

Danimarka’da aydınların bu olaya bakışı nasıl?

Danimarka’da aydınlar bu konuda kabataslak ikiye bölündüler. Bir grup ifade özgürlüğünü savunuyorum, ama bu karikatürler gereksiz yere kırıcı ve aşağılayıcı. Öbür kesim de, ifade özgürlüğünü savunmak gerekir, dini görüşleri eleştirmek, onlarla alay etmek, mizah yapmak vs. bunun ayrılmaz bir parçasıdır dediler. Danimarka’da bu konuda garip bir cepheleşme oldu: Komünistler, işverenler sendikası, sanayiciler, Ortadoğu’ya ihracatta bulunan ve milyarlarca dolar kazanan kesimler, mesela tarım kesimi, bazı eski dışişleri bakanları ve elçiler aynı, yani birinci grupta yer aldılar. İkinci grupta daha çok sekülaristler (laikler, laikçiler değil), solun ve sağın bir kısmı yer aldı. Sağcı-solcu olmak öyle eskisi gibi kolay değil yani.

Öğretim Üyesi*

Kadir Has Üniversitesi

İletişim Fakültesi

E-posta: kotaman@khas.edu.tr

YORUMLAR...

“İSTANBUL VE ANADOLU RUMLARI SEMPOZYUMU”NDAN İZLENİMLER

Katerina Stathi*

23-25 Şubat tarihlerinde Atina’da, Atina Fransız Okulu, Küçük Asya Araştırmaları Merkezi ile İstanbul Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü tarafından “Anadolu ve İstanbul Rumları 1821-1964” konulu uluslararası bir sempozyum düzenlendi.

Nobel ödüllü Yunan şairi Yorgo Seferis’in “İnsan, Yunanlılığı düşününce Yunanistan ikinci planda kalır” deyişini ilke edinen konferansın amacı hem Osmanlı İmparatorluğunda hem de Yunanistan ve Türk milli devletlerinin ortaya çıkış sürecinde İstanbul ve Anadolu Rumlarının siyasal ve sosyal tarihini aktarmaktı.

1821 Yunan İhtilali’nden sonra Rum-Ortodoks halkın çoğunluğu Yunan Devleti sınırları dışında yaşamaktaydı. Bu durum, Rumların 20. yüzyıl başlarında Anadolu’dan göç etmeleri ve 1923’te Yunanistan ile Türkiye halkları arasındaki zorunlu mübadele ile değişti. 1955 ve 1964’te Rumların toplu olarak İstanbul’u terk etmeleriyle bugünkü durum (ki nüfusları bugün yalnız 2000 civarındadır) ortaya çıktı.

20. yüzyılın başına kadar Osmanlı İmparatorluğu’nda Rumlar, dil, din, hukuk ve kültür bakımından farklı gruplarla bir arada yaşamaktaydı. Rumların bu yaşamı Yunan milli devleti vatandaşlarınınkinden tamamen farklıydı.

Konferansta tarihçi ve araştırmacılar Yunan Uygarlığında hala canlı olan bu geçmişi tartıştılar. Katılımcıların konuları aşağıdaki başlıklarda toplandı: “Rumların Yaşadığı Yerler”, “Rumlar ve Politika”, “Milli-dini Grubun Sınırları”, “Rumların Kültür Hayatı (2 panel)”, “Hatıra ve Geçmiş Bilinci” ve “Türkiye Cumhuriyeti’nde Rumlar”.

İlk günde İzmir, Ayvalık, Hüdavendigâr, Nevşehir ve Mersin’deki Rumların (sadece Mersin’de yaşayan ve önemli yapıtlar bırakan Konstantinos Mavrommatis gibi zengin tüccarların değil; 19. yüzyılda yaşayan ve etkinlik gösteren diğer sınıfların da) gündelik hayatı hakkında önemli bildiriler sunuldu. Rumların politikayla uğraşması konusu tartışmayı 20. yüzyıla ve onların Türklerle ve Anadolu’daki diğer azınlıklarla ilişkilerine, bu ilişkilerin 20. yüzyılının başında Tunus, Romanya ve Fransa gibi ülkelerde yarattığı etkiye taşıdı. Millî-dinî grubun sınırlarının tartışıldığı panel, milli ve dini kimlik tanımının belirsizliği nedeniyle akıllarda soru işaretleri bıraktı.

İkinci günde, Büyük Sahra'dan gelen ve Atina'yı etkisi altına alan toz bulutundan kaçan dinleyiciler, adeta Atina Fransız Okulu'nun güzel bahçesinin ortasında yer alan neo-klasik binasına sığınmışlardı. Dinleyiciler, İstanbul Rumlarının mimarlık, müzik, edebiyat ve eğitim gibi çeşitli alanlarda bıraktığı izler hakkında sunulan bildirilerden değişik tatlar aldılar. Farklı yerlerdeki Rum cemaatlerinin kültürel zenginliği ise kültür konusu üzerine düzenlenen ikinci bir oturumda konuşuldu. O oturumda da tarih yazımı, çeviriler, dil çalışmaları ve son olarak da Osmanlı tasavvuf müziği ile şehir müziği arasındaki ilişki ortaya çıkarıldı. "Hatıra ve Geçmiş Bilinci" başlıklı akşam oturumunda ise İzmir, Kromni, Sada, Kars, Tirebolu ve Büyükdere gibi imparatorluğun değişik bölgelerinden Rumlara ait anılar dinleyicilere aktarıldı. Oturumda, Yunanistan dışında yaşayan Rumların Yunan geçmişinin içine alınıp alınmaması ve Yunan olmayan şimdiki zamanıyla ilişkileri tartışıldı. Sözlü tarih örneklerinin ortaya konduğu oturum izleyicilerin aktif katılımı ve ilgisiyle karşılandı.

Son günde konuşmacılar, Kilikya'da Arapça konuşan Rumlardan Karadeniz'deki Pontikler'e, 6-7 Eylül 1955 olaylarından Büyükada'da düzenlenen Aya Yorgi Yortusu'na kadar Türkiye Cumhuriyeti'ndeki Rumlar hakkında farklı bildiriler sundular.

Sadece Yunanistan ve Fransa'dan değil, Türkiye, Kanada, İngiltere, Tunus, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya ve İtalya'dan da üniversite ve araştırma merkezlerini temsil eden tanınmış veya genç araştırmacıların bulunmaları ve gerçekleştirdikleri işbirliği çok güzeldi. Sonuç olarak sempozyumda İstanbul ve Anadolu Rumları üzerine özellikle genç araştırmacıların yeni ve bilinmeyen araştırmaları günışığına çıkarken, Türkiye'de kimlik, birlikte var olma ve komşuluk konuları inceden inceye tartışıldı.

Son yıllarda Yunanistan ve Türkiye'de düzenlenen sempozyumlar, Türk ve Yunan halklarının aslında ortak bir coğrafya ve tarihin birbirinden ayrılmaz iki unsuru olduğunu ortaya koyuyor. İki toplumun ne denli iç içe ve benzer olduğunu bilimsel zeminde ortaya koyan akademik çalışmaların devamıysa, genç kuşakların kendi ve "öteki"nin tarihini önyargılardan arınarak öğrenmeleri ve geçmişte yapılan yanlışlardan ders çıkararak Türk-Yunan ilişkilerinin umut dolu geleceğine katkıda bulunmaları bakımından son derece önem taşıyor.

Konferansın programı şu sayfada bulunabilir:

http://www.efa.gr/seminaires/colloques2005/colloquesIntro_2005.htm

Doktora Öğrencisi*

Panteion Üniversitesi Tarih Bölümü, Atina

E-posta: kast@lycos.com

GİRİT’TE GİRİT KONUŞMAK: “VI. HALCYON DAYS” SEMPOZYUMU

Nuri Adıyeke*

Girit adası, Akdeniz’in Ege’ye giriş kapısında, Yunanistan ile Türkiye’nin ortasında Őirin bir adadır. Ada son yıllarda gittikçe önem kazanmaya başladı. Zira ada, Yunanistan’da ciddi Osmanlı çalıŐmalarının önemli bir merkezi haline geldi. Girit  niversitesi’ne bağlı Resmo’daki (Rethymo) “Akdeniz Araştırmaları Merkezi” çerçevesinde önemli iŐler yapılmaya baŐlandı.

Merkezin kuruluşunu gerçekleŐtirip, uzun süre bu kurumun faaliyetlerini omuzlayan ünlü tarihçi Prof. Elizabeth Zachariadou’nun emekli olmasından sonra da merkez faaliyetlerine aynı hız ve ciddiyetle devam etmektedir. Bu merkezin bilimsel faaliyetlerinin başında, çok sayıda genç tarihçiye Osmanlı tarihi üzerine yüksek lisans ve doktora çalışmaları yaptırması gelmektedir. Bunun yanı sıra, gerek Avrupa Birliği çerçevesinde, gerek ulusal ve yerel destekli çok sayıda proje bu merkez tarafından yürütülmektedir. Yine bu merkez, Osmanlı tarihi ile ilgili önemli kitaplar da basmaktadır. Merkezin en önemli bilimsel faaliyetlerinden birisi de üç yılda bir yapılan, “Halcyon Days”¹ toplantılarıdır.

Halcyon Days toplantılarının her birinde, Osmanlı tarihinin bir sorunu ele alınmakta ve bu konuda çalışan, tanınmış tarihçiler davet edilerek dar katılımlı bilimsel bir tartışma zemini oluŐturulmaktadır. Bu sempozyumda sunulan bildiriler de mutlaka kitaplaŐtırılıp basılmaktadır. “Osmanlı Beyliği 1300-1389” başlıklı ilk toplantıyı sırasıyla “Osmanlı Yönetimi Altında Sol Kol, 1380-1699”, “Osmanlı İmparatorluğunda Doğal Afetler”, “Kaputan Paşa Eyaleti” başlıklı toplantılar izledi. Beşinci toplantının konusu ise “Osmanlı İmparatorluğunda Elitler” idi. İngilizce basılan bu bildiri kitaplarının bir kısmı da Türk okuyucularının bildiği üzere Türkçe’ye çevrilmiŐtir.

Halcyon Days toplantılarının altıncısı, 13-15 Ocak 2006 tarihinde her zaman olduğu gibi Girit’in Resmo kentinde yapıldı. Bu yılki sempozyumun konusu da bizatihi Girit’in kendisi idi. “Doğu Akdeniz ve Girit, 1645-1840” baŐlıđı altında, bildirilerin birkaç tanesi hariç hemen hepsi, Osmanlı döneminde Girit odaklıydı. Sunulan bildirileri birkaç konuda sınıflandırmak mümkün. Bildirilerin bir kısmı bu dönemin kaynaklarını inceleyen çalıŐmalardı. György Hazai, Doğu Akdeniz ve Osmanlı kaynaklarındaki Girit ve özellikle Girit savaşları ile ilgili genel bir kaynakça bilgisi sundu.  nl  Türkolog Hazai için daha önemli olanı ise geçtiğimiz yıllarda Resmo’daki bu enstitü ile ortak gerçekleştirdikleri ve

¹ Editörün notu : ‘Halcyon’ Türkçe’de yalıapkını adıyla bildiğimiz kuŐun bir başka cinsi. Anavatanı Girit olan Halcyon’un Ocak ayında denizin ortasına yuva yaparak rüzgarları dindirdiğine ve Girit’in havasını ılıman yaptığına inanılıyor. Dolayısıyla da Halcyon, Giritliler tarafından çok seviliyor.

ilk ürününü de üç numaralı Kandiye sicilinin Yunanca yayınlanması ile veren, “Kandiye Sicilleri Projesi” idi. Nitekim bu çalışmada yapılanları proje ekibinden Mikós Foti dinleyicilere anlattı. Kaynaklarla ilgili bir başka bildiri ise Svetlana Ivanova'nın bildirisiydi. Ivanova, Sofya Milli Kütüphanesi'nde bulunan Girit'e ait kaynaklar hakkında bilgi verdi. Kaynaklarla ilgili ilginç bir bildiri de sempozyumun yeni ev sahibi görevini üstlenen, Resmo Üniversitesi'nden Antonis Anastasopoulos sundu. Ev sahibi, uzun süredir üzerinde çalıştığı Resmo mezartaşları hakkında konuştu.

Sempozyumda tartışılan ikinci konu, Osmanlı yönetiminin Girit'teki şekillenmesi idi. Gilles Veinstein'in, Osmanlı yönetimince adada oluşturulan yönetimin hukuksal temelleri ve bunun tamamlayıcısı olan tahrirlere dair söyledikleri, Ersin Gülsoy'un, Girit savaşları sırasında reyanın durumu hakkında anlattıkları ile büyük paralellikler gösterdi. Suraiya Faroqi ise 18. yüzyılda yaşanan değişimleri çerçevesinde Girit'teki idari değişimleri ve yenilikleri anlattı. Henüz Osmanlı yönetimindeki yapılanma şekli tam olarak aydınlatılmamış olan malikane sisteminin Girit'teki uygulamaları ve karşılaşılan sorunları ise Nükhet Adıyeke renkli bir şekilde sundu.

Üçüncü gruptaki bildirimler ise Osmanlı dönemi Girit'inin sosyal şekillenmesine ait sunumlar idi. Bildirilerin önemli bir kısmı bu üçüncü ve ikinci gruptaki konular çerçevesinde idi. Yine ev sahiplerinden Elias (nam-ı diğer İlyas) Kolovos, Kandiye savaşı sırasında tutulan ordu sicillerine dayanarak bu dönemin evliliklerini tartıştı. Evgenia Kermeli'nin 17. ve 18. yüzyıllarda Girit'te yaşanan ve oldukça yaygın olan evlatlık-besleme kurumu çerçevesinde farklı bir emek arzını anlatan bildiri ilginç idi. Yunanlı genç tarihçi Marinos Sarıyannis, 17. yüzyıl ortasında Girit'teki bir yeniçeri isyanını anlatırken dönem hakkında ve adadaki askeri sistem hakkında bilgiler sundu. Nathalie Clayer ise oldukça ilginç ve bir o kadar da kışkırtıcı bir şekilde tüm Osmanlı dönemindeki tekkeleri ve bunların önemini tartıştı.

Girit'in içinden bakıldığı bu bildirimlerden başka bir de Girit'in sınırlarının dışına uzanan bildirimler vardı. Çokça bilinen Girit'in Müslüman hac yolları üzerindeki konumu (hatta Girit savaşının ilk ağızdaki güya sebebi olan) tartışmasının ötesinde, adanın Hristiyan hac yolları konusundaki önemini Atina Üniversitesi'nden Penelopi Stathi çok latif bir şekilde anlattı. Tülay Artan ise, Giritli bir ailenin peşinden, onların Datça'daki yaşantılarının izlerini aradı. Sempozyumun son bildiri, Osmanlı Girit'i üzerine yaptığı çalışmalarla tanınan Molly Green'indi. Green yaptığı konuşmada, burada tartışılan konuların önemli bir kısmının daha önce kendisince halledilmiş problemler olduğunu, kitabından alıntılarla

ortaya koymaya çalıştı. Bu yaklaşım üzerine açılış konuşmasını da yapan, Gilles Veinstein kapanış konuşmasında, Girit'in Osmanlı dönemine ait son yıllarda çok önemli, orijinal kaynakların bulunduğunu dolayısıyla tüm bu sorunların üzerine tekrar gidilmenin şart olduğunu çok net bir şekilde vurguladı.

Sempozyumun sonucunu ise, Akdeniz'e ait bir bildiri sunan Dror Ze'evi, bir konuşmacının bildirisinden sonra yaptığı katkı özetliyordu. Doğrudan Girit çalışmayan Ze'evi, "*anlaşıldı ki Girit, Osmanlı genel yönetiminden farklı görünüyor*" dedi. Nitekim, bir çok yazımızda belirttiğimiz gibi Osmanlı Girit'inin temel vurgusu da bu cümlede yatmaktadır. Yine konuşmalardan anlaşılan o ki, 18. yüzyıl maalesef hala Osmanlı tarihi için "karanlık dönem" olarak görünüyor...

Sonuç olarak ilk beş toplantıda elde edilen Halcyon Days başarısı altıncısı ile de devam etti. Girit'te Girit'i konuşmak da ayrı bir keyifti. Son olarak, iki temennimizi belirtmeliyiz. Bunların ilki Halcyon Days toplantılarının böyle devam etmesi, ikincisi ise 1960'larda olduğu gibi her hangi bir zeminde belli aralıklarla Creetology/Giritoloji kongrelerinin tekrar hayata geçirilmesi.

Öğretim Üyesi*

Mersin Üniversitesi Tarih Bölümü

E-posta: adiyeke@mersin.edu.tr

HABERLER...

Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler ve Rusya Çalışmaları Yüksek Lisans Programı

Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Rusya Çalışmaları Merkezi bünyesindeki Uluslararası İlişkiler ve Rusya Çalışmaları Yüksek Lisans Programı'na 2006/2007 akademik yılında öğrenciler alınacaktır. İki yıllık program özelde Rusya, genelde Avrasya'ya ilgi duyanların katılımına açıktır. Son başvuru tarihi 5 Haziran 2006 olan program hakkında ayrıntılı bilgi için:

<http://www.bilkent.edu.tr/~ir/>

Hasan Ali Karasar

E-posta: karasar@bilkent.edu.tr

F.W Hasluck Anısına Düzenlenen Sempozyum

“Balkanlar ve Anadolu'daki Arkeoloji, Antropoloji ve Miras: F.W Hasluck'un Hayatı ve Çalışmaları, 1878-1920” başlıklı sempozyum Galler Üniversitesi'nde 6-9 Mayıs 2006 tarihlerinde yapılacak. Sempozyumda F.W Hasluck'un Hayatı ve Çalışmaları, Yurtdışındaki Okullar ve Enstitüler, Ramsay ve Anadolu'da Epigrafik Araştırma, Osmanlı İmparatorluğu'nda Arkeoloji ve Arkeologlar, Anadolu Etnografisi, Miras ve Kültürel Çeşitliliğin Ortaya Çıkışı, Kültürel Süreklilikler başlıkları altında çeşitli konular tartışılacak.

Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Müzecilik Sempozyumu

Yıldız Teknik Üniversitesi Müzecilik Yüksek Lisans Programı tarafından, 12-13 Nisan 2006 tarihlerinde “Koleksiyon Yönetimi Semineri: Müzeler ve Özel Koleksiyonlar” başlıklı bir sempozyum düzenlenecek. Sempozyumda, Türkiye'de ve dünyada müzecilik ve koleksiyonculuk alanlarından uzman konuşmacılar söz alacak.

Hat Sanatının Üstadı Ali Alparslan Öldü

Geleneksel hat sanatının yaşayan en büyük üstadı kabul edilen Ali Alparslan 24 Ocak 2006 günü İstanbul'da vefat etti. 20. yüzyılın büyük hattatlarından Necmeddin Okyay'ın öğrencisi olan Alparslan, hattatlığının yanı sıra Türk edebiyatı profesörüyü.

1924'te Çorlu'da doğan Ali Alparslan, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirdi ve doktorasını Tahran Üniversitesi'nde yaptı. Bir süre Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nde ve Dışişleri Bakanlığı'nda çalışan Alparslan, birkaç sene sonra İstanbul Üniversitesi'ne geçerek Türk edebiyatı profesörü oldu. İstanbul, Oxford ve Chicago Üniversiteleri'nde edebiyat tarihi dersleri verdi.

Ali Alparslan, yazıya hattat Necmeddin Okyay'la başladı ve 1950'li yıllarda Okyay'dan talik ve rik'a yazı dersleri aldı. Daha sonraları Halim Özyazıcı'dan divani yazısını da öğrenen Alparslan, çok sayıda öğrenci yetiştirdi ve İslam ülkelerinden gelen çeşitli kişilere de hat öğretti. 1999'da *Osmanlı Hat Sanatı Tarihi* adlı eserini yayımladı. Alparslan'ın yazdığı çok sayıda kitabenin arasından Galatasaray Lisesi'nin giriş kapısı üzerindeki alınlıkta yer alan levha da bulunuyordu.

Türk Tarihçiliğinin İki Büyük Kaybı...

Şubat ayının ilk haftasında, Türkiye'de tarih araştırmaları konusunda alanında iki uzmanın, Cemal Kutay ve Işın Demirkent'in aramızdan ayrılışının üzüntüsünü yaşadık.

3 Şubat günü değerli Bizansolog Işın Demirkent'i kaybettik. Altmış sekiz yaşında ölen Demirkent, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Ortaçağ Anabilim Dalı'nın başkanlığını emekli olduğu 1994 yılına kadar uzun yıllar yürütmüştü. Özellikle, Haçlı seferleri ve Bizans İmparatorluğuyla ilgili çalışmalarıyla tanınan Demirkent'in yayımlanmış yapıtları arasında *Urfa Haçlı Kontluğu Tarihi*, *Mikhail Psellos'un Khronographia'sı*, *Türkiye Selçuklu Hükümdarı Sultan I. Kılıç Arslan*, *Bizans Tarihi Yazıları (Makaleler-Bildiriler-İncelemeler)* ve *Haçlı Seferleri* bulunuyor.

Demirkent'in ölüm haberinin iki gün sonrasında, 5 Şubat günü tarihçi ve gazeteci-yazar Cemal Kutay'ın da aramızdan ayrıldığı haberi geldi. Doksan yedi yaşında hayata gözlerini yuman Kutay'ın özellikle İstiklal Savaşı, Cumhuriyet Dönemi ve Atatürk üzerine yazdığı yüzlerce makale ve kitabı bulunuyor.

Türkiye'de Çingene Konferansları ve Çalışmaları

Edirne'de Uluslararası Çingene Sempozyumu

Ulaşılabilir Yaşam Derneği ve Edirne Çingene Kültürünü Araştırma Geliştirme Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği ile birlikte Edirne'de 7-8-9 Mayıs 2005 tarihlerinde Uluslararası Roman Sempozyumu düzenledi. Sempozyuma Doğu Avrupa ülkelerinden Çingene kurum ve kuruluş temsilcileri ile İngiltere, Almanya ve Türkiye'den Çingeneler

üzerine çalışma yürüten akademisyenler katıldı. Kültür, Kimlik, Avrupa'daki Çingelerin genel görünümü üzerine sunulan bildirimlerde Çingelerin toplumsal örgütlenme içinde yaşadıkları sorunlar ülkeler bağlamında tartışıldı. Sempozyum hakkındaki diğer bilgilere aşağıdaki linkten ulaşılabilir.

<http://www.uyd.org.tr>

İstanbul İkinci Çingene Çalışmaları Konferansı

Bilgi Üniversitesi ve İsveç Araştırma Enstitüsünün ev sahipliğinde İstanbul Uluslararası Çingene Grubunun katkılarıyla 13-15 Mayıs 2005 tarihinde İstanbul İkinci Çingene Çalışmaları Konferansı düzenlendi. Bilgi Üniversitesi Kuştepe Kampusu'nda gerçekleştirilen konferans Çingene diasporası, kültür, dil, sanat, kimlik konuları etrafında yoğunlaştı. Çoğunluğunu Avrupalı akademisyenlerin oluşturduğu katılımcılar; Balkanlar, Mısır, İran ve Türkiye Çingeleri üzerine çalışmalarını sundular. Sempozyum hakkındaki diğer bilgilere aşağıdaki linkten ulaşılabilir.

<http://www.bilgi.edu.tr>

İnsan Hakları Derneği Karadeniz Ereğli Roman (Çingene) Sempozyumu

İnsan Hakları Derneği (İHD) Karadeniz Ereğli Şubesi 01-02 Ekim 2005 tarihinde Roman (Çingene) Sempozyumu düzenledi. Türkiye'de ilk kez üç Çingene dernek temsilcisinin katılımıyla gerçekleştirilen sempozyum altı oturum ve bir değerlendirme toplantısıyla sonuçlandı. Sempozyum; akademisyenler, sivil toplum örgütleri, Çingene dernekleri, yerel yöneticiler ve medya temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi. Türkiye'de yaşayan Çingelerin sorunlarını tartışan sempozyum aşağıda yer alan sonuç bildirgesi ile tamamlandı.

- 2006 yılının Dünyada "Çingeler Yılı" olması nedeniyle çingelerle ilgili yeni bir toplantıların yapılıp, projelerin hazırlanması.
- Bir Çingene ajansının kurulması.
- Türkiye'deki ve diğer ülkelerdeki Çingene örgütleri ile ilişkiye geçilmesi.
- İnternette "çingene sitesi" oluşturulması.
- İlgili bilim adamlarının ortak çalışma yapması.
- SHÇEK'ten hizmet istenmesi ve toplum merkezleri oluşturulması.
- Çingene örgütleri ile ortak projeler geliştirilmesi
- Yayınlarda bulunan çingeleri aşağılayıcı bölümlerin kaldırılması için gerekli girişimlerin yapılması.

- Eğitim, Konut, Barınma ve Beslenme konularında ortak projeler geliştirilmesi.
- Çingene'ler ile ilgili belgeleme ve arşivleme çalışmasının yapılması.
- Çingenelerin turizme etkileri ve katkılarının çok yoğun yaşadıkları İzmir ve Edirne gibi illerde projeler hazırlanması.
- STK'ların; Mazlum-Derk, İHD, AF örgütü ve diğer hak arama örgütlerinin ortak proje üretmeleri.

Sempozyum hakkındaki diğer bilgilere aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

<http://www.ihdkdzeregli.org>

Çingene Dernekleri Temsilcilerini Seçti

Türk Çingenelerini, Avrupa Birliği Çingene Platformunda temsil etmek üzere Edirne Çingene Derneğinin ev sahipliğinde 13 Ekim 2005 tarihinde delege seçimi yapıldı. İzmir, Söke, Muratlı, Kırklareli, Lüleburgaz, Tekirdağ ve Edirne Çingene Derneği temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen seçim sonucunda; Özcan Purçu-Söke Romanlar Derneği Başkanı ve Yaşar Ateşsacan-Muratlı Romanlar Derneği Başkanı delege olarak seçildiler. 13 Aralık 2005 tarihinde Strasburg'da gerçekleştirilecek olan toplantıda "Avrupa Birliği Sürecinde Türk Çingeneleri: Genel Görünüm Raporu" isimli bir konuşma yapacaklar.

KİTAP YORUMLARI...

EMİNE ÇAYKARA’NIN *TARİHÇİLERİN KUTBU* KİTABI ÜZERİNE

Tarihçilerin Kutbu. Halil İncılık Kitabı, Emine Çaykara, 2005, 616s., 24,00 YTL, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Yorum: Neşe Kars*

İnsanoğlu günün tarihini yaşar ve “tarih” olarak geleceğe aktarır, gelecek kuşaklar da geçmişlerini tarih olarak irdelerken kendi günlerinin tarihini yaşayıp kendilerinden sonra geleceklere aktarırlar. Tarih, olaylar dizisidir; olaylar dizisini yaratan ve geleceğe aktaran da insan. Peki, bir insan tarihi yaşatıp aktarırken, tarihin kendisi olur mu? Tarih olamasa bile, “Tarihçilerin Kutbu” olabildiği kesin.

Zaman, çizgisel olarak değerlendirildiğinde; geçmişten bugüne, bugünden geleceğe yönelir. Yaşanmış yıllar geçmiş, yaşanacak olanlar gelecektir. Tarih; ‘insan etkinlikleri açısından, içinde yaşadığımız zamanın ileriki zamana aktarılmasıdır’ denilebilir. Tarihçi; insanlığın, zaman içinde gerçekleştirdiği etkinlikleri araştıran, geçmiş zamana ilişkin kanıtlar toplayan, süzen ve sentezleyendir. Alman tarihçi Leopold von Ranke’nin tanımıyla, “Araştırdığı döneme kendisini götürebilen insandır.”

Yaşamını, araştırmaya ve kanıt toplamaya adanmış Halil İncılık, Osmanlı ve Türk tarihi araştırmalarıyla ‘tarihçi’ tanımını hayata geçiren, tarih bilim dalının ülkemizdeki simge isimlerinden. İncılık, tarihi idealize etmekten kaçınan, nesnel kanıtlarla yanlış yorumları düzelten, yazdığı yüzlerce makale, bildiri ve kitapları birçok dile çevrilen ve batı üniversitelerinde ders kitabı olarak okutulan, dünya tarihçileri arasına adını çoktan yazdırmış biri.

Bu kez yazdığı değil “yazıldığı” bir kitapla gündemde. Tarihe gönül vermiş yerli, yabancı bir çok kişiye esin kaynağı olmuş bir tarihçinin yaşamını ve yaptıklarını içtenlikle anlattığı öz yaşam öyküsü bir kitap: *Tarihçilerin Kutbu. Halil İncılık Kitabı*. Röportaj tekniği ile yapılan söyleşiler, “hocaların hocası” Halil İncılık’ın çocukluğundan hocalığına yaşam serüvenini, Emine Çaykara’nın kalemi aracılığıyla, kendi ağzından kitlelere ulaştıran bir kitap olarak İş Bankası Kültür Yayınları’nca okuyucuya sunuluyor.

Kitabın, okuyucu üzerinde en önemli etkisi belki de; “tarih, yalnız okunmaz yaşanır” duygusunu uyandırması. İlköğretim ve lise yıllarında müfredat içinde anlatılan tarih, öğrenciler tarafından genellikle sıkıcı bulunsa da, “tarih” bilimcileri için bir yaşam biçimi aslında. “Geçmiş irdelemeyen, geleceğe güvenle bakamaz” özdeyişinin haklılığını

kanıtlarcasına, zamanın derinliklerinden tarih çıkararak, geçmişi bilinir kılmaya adanmış yaşamlardan biri bu kitabın baş kişisi.

Halil İncılık, tarih yazmaya öncelikle kendi doğum tarihini belirleyerek başlamış. Resmi kayıtlarda görünen 26 Mayıs 1916 tarihi, kendi seçimi... Annesinin anlattıklarına göre ailenin nüfus kayıtları kaybolmuş. İncılık doğduğu zaman ise İngilizler Haydarpaşa Garı'nı bombalıyormuş. *Tarihçilerin Kutbu*'nda yer alan sözleriyle konuya açıklık getiriyor Halil İncılık, bombalama olayının 1918'de olması gerektiğini belirterek: “*Doğum günümü bilmiyorum demek gülünç. Ben uydurdum, 26 Mayıs 1916 olsun dedim. Mayıs en güzel aydır...*” diyor. Doğum tarihini 1916 yılı olarak belirlemesinin zararları da olmuş İncılık'a. 1972 yılında Dil Tarih Coğrafya Fakültesinden emekli olarak gittiği Chicago Üniversitesi'nden, yaş sınırlaması yüzünden 1986'da emekli olmuş, iki yıl sonra ayrılması gerekirken. Ama, bu emeklilik ona “Professor Emeritus”¹ unvanını kazandırmış, yaşam boyu mesleğinin en kıdemli, en saygın üyesi olduğunu kanıtlayan unvanı...

Tarihçi olmasında, Atatürk'ün “belli bir tarih ve millet şuuru yaratmak” hedefini gerçekleştirmek isteği seziliyor anlatımından. 13-14 yaşlarında Gazi Muallim Mektebi öğrencisiyken tanışmış Atatürk'le. Küçük olduğu için en önde oturması, Gazi'nin sorularına muhatap olmasına yol açmış. Tarih ve coğrafyaya ilişkin cevapları memnun etmiş Ata'yı ve omzunu okşamış.

“*Biz Ankaralılar, sanki Atatürk'ün evinde yaşıyormuş gibi hissediyorduk kendimizi. Tabiatüstü bir varlık gibi algılıyoruz onu, tarihini okuyoruz; Sakarya'yı nasıl kazandı, Yunan başkomutanını nasıl esir aldı, vatanı nasıl kurtardı... Atatürk'ü gerçekten bir baba hissediyorduk.*” diyor, Halil İncılık. Gazi Muallim Mektebinden mezun olduğu yıl Atatürk'ün emriyle açılan Dil Tarih Coğrafya Fakültesi (DTCF) sınavını birincilikle kazanıyor ve bu fakültenin ilk kırk öğrencisinden biri oluyor. Hedefi Atatürk'ün tezini gerçekleştirmek: “*Atatürk'ün tezi, Türkiye'de ortak bir tarihi bilinçlenmeyle kenetlenmiş, birbirine bağlı merkezîyetçi batılı bir millet yaratmaktı. İdeoloji buydu, tarih tezi de bunun için ortaya atıldı...*”

Bu hedef uğrunda aralıksız çalışıyor. Osmanlı arşivlerinden, Ortadoğu'ya, Avrupa kaynaklarından Amerikan üniversiteleri ve kütüphanelerine, Osmanlı ve Türk tarihini araştırmak, gerçekleri ortaya koymak uğruna gitmediği, girmedeği yer, görmediği ülke kalmıyor İncılık'ın.

¹ Editörün notu: « Professor Emeritus », Amerika Birleşik Devletleri'nde, emekli olduğu halde emekli olduğu üniversitedeki profesörlük unvanını kullanma hakkı olan profesör.

1949 yılında genç bir asistan olarak DTCF tarafından Londra'ya gönderilen Halil İnalçık, ünlü tarihçi Bernard Lewis'le tanışıp arkadaş olur ve bu da daha sonra Lewis'in editörlüğünü yaptığı *Encyclopedia of Islam*'da (İslam Ansiklopedisi) yer alan makaleleri yazmasının yolunu açar. Londra yıllarında, Paris'te düzenlenen Milletlerarası Tarihi

İlimler Kongresi'ne katılır ve ünlü Fransız tarihçi Fernand Braudel'in *Akdeniz* eseriyle tanışır. Türkiye'ye dönüşünde, Braudel'in tezlerini tanıtmaya başlar. Columbia, Princeton, Harvard üniversitelerinde konuk profesör olarak dersler ve konferanslar verir. Bernard Lewis'ten, İlber Ortaylı'ya, Howard Reed'den Mark Stein'e, Cornell Fleischer'den Cemal Kafadar'a, William Langer'den, Claude Lévi-Strauss'a bugün, temel eserler olarak bir kez daha okuduğumuz başucu kitaplarımızın yazarları, tarihçi, sosyolog, düşünce adamları hep onun en yakın arkadaşı ya da öğrencisi olmuş isimler. Kitabın adı, bir gerçeğin yalnızca altını çiziyor: Halil İnalçık, gerçekten de tarihçilerin kutbu olmuş bir büyük isim.

İnalçık, Hititlerden Sümerlere, Selçuklulardan Osmanlıya, Anadolu'da kurulmuş tüm uygarlıkların kültürel ve siyasi yansımalarının bugünü belirlediğini anlatıyor; tarih içinde bulunduğu gerçeklerle bugünün siyasetini, ulus-devlet modelini, etnik ayrımcılığın kökenlerini, hatta televizyon dizilerini yorumluyor. Tarihinin aynı zamanda bir sosyolog, bir antropolog, bir siyaset bilimci olması gerektiğini, bilgi birikimi ve yorumlarıyla anlatıyor. Tarih öğretimi konusunda da önerileri var İnalçık'ın. "*Bir kere kronolojik, ezberleme bir tarih değil, tematik tarih öğretilmeli. İkincisi de, tarihçilik yalnız tarih okumakla, belge yayımlamakla değil, Avrupa kültürünü, yöntembilim öğrenmekle olur.*" görüşünü Talim Terbiye Kurulu'na da iletmiş.

Emine Çaykara'nın "dersini iyi çalışmış" bir tarih öğrencisi ve röportaj tekniğini iyi kullanabilen usta bir gazeteci kimliğiyle, iki yıl aralıksız süren söyleşiler sonunda, Halil İnalçık'ın yaşam serüveni en yalın biçimiyle kitaplaşıp okuyucuya sunuluyor. Çaykara soruyor, "hocaların hocası" geçmişi ve bugünü aydınlatırken yarına da projeksiyon tutuyor. 90 yıllık yaşama sığmayan araştırma, öğrenme ve bilgilendirme heyecanı, 484 sayfaya sığdırılmaya çalışılıyor. Dostları, öğrencileri ve meslektaşlarının yorumları ve eserlerinin kronolojik sıralamasıyla 614 sayfalık bir "gıpta yapıt"a dönüşüyor. Tarih dersini sevmeyenlerin bile severek okuyacakları, tarihi bilenlerin farklı bir bakış açısı kazanacakları, en önemlisi de çalışarak, araştırarak, bilgiyi arşivlerden çıkararak yaşanan yaşamın, dünya bilimine kattıklarını öğrenecekleri yeni bir başucu eseri *Tarihçilerin Kutbu*.

Öğretim Üyesi*

İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi

ALMANYA'DAN BİR GİZLİ SEVDA

Gizli Bir Sevda: Beş Öykü, Molla Demirel, 2006, 160 s., Verlag Anadolu (Hückelhovenden) <info@anadolu-verlag.de>'den sağlanabilir.

Yorum: Dilek Karabudak*

Almanya'da yaşayan göçmenlerin günlük yaşamını ve kökenlerini 34 yıldır irdeleyen yazar ve şair Molla Demirel, *Gizli Bir Sevda*'nın konusunu yaşanmış gerçek olaylardan almış. Yazar olayları yaşayanlarla konuşarak işlemiş. Anadolu kadınının ailesinin onurunu korumak için ne tür fedakarlıklara katlandığını ve yüreğinde taşıdığı sevdayı gizleyerek yıllar içinde o acıyla eridiğini anlatıyor. Burada toplumsal gelişmeler ile geleneksel tabuları bir halı dokusu gibi işlemiş. Konuları işlerken öykü diline, öykü sanatının toplumsal yaklaşımına yeni bir pencere açmış. Oysa yazar, öyküleri işlerken oldukça sanatsal kaygıdan uzak durduğunu vurguluyor.

Burada işlenen özellikle sadece kadının sevgiye bakışı değil, kadının toplum ve aile içindeki yeridir. Şiirsel bir dille toplum ve ailenin gerektiği zaman kadını nasıl paraya dönüştürdüğünü anlatıyor.

Kitabın ön sözünde kitabın bütünü şöyle değerlendiriliyor:

“Bu sorun ve erdem sadece nüfusunun büyük bölümü köylerde yaşayan bir toplumun olgusu değildir. Bu sorun yaşamını sermaye üzerine, pazar üzerine kuran gelişmiş sanayi toplumlarında daha yaygındır. Sevginin yerini paranın, merhametin, insani duyguların yerini hakim olma ve yönetme hırsının aldığı toplumlarda insan balık gibi her an güçlünün ve sermayenin oltasına takılır. İstemedi onların sofrasına meze olur. Başka bir deyimle bir buğday tanesi gibi düşer iki değirmen taşı arasına un olur, yok olur. Zaten insanın ve insani değerlerin yerine mülkiyeti, sermayeyi öne çıkaran anlayışa sahip toplumlarda yoksulun, zayıfın yaşadığı acıların önü ardı kesilmez.

Elbette tertemiz ve yemyeşil bir ortam yaratmak toplum için önemlidir. Sürekli gelişmek ve çeşitli eğlence olanaklarına kavuşmak da bir ihtiyaçtır. Ancak bu ihtiyacı karşılamaktan önce insanın, sevginin, onurun, saygı gördüğü toplumların yaratılması ve yaşatılması önemlidir. İşte bu öykü, tek tek ülkelerde ve dünyada toplumsal barışın, insan, doğa ve hayvan sevgisinin ancak sağlıklı insani değerleri öğreten bir eğitimle olabileceğini kanıtıyor.

Yaşanan bu gerçek olayda sevginin, insanın pazarlanacak bir ürün olmadığı anlatılmakla kalmıyor. Sevginin sadece insani bir güzel istem olmanın ötesinde yaşamı güzelleştiren insanı, aydınlığa, mutluluğa başarıya götüren kıymetli bir değer olduğunu ortaya koyuyor. İnsanın saygıya laik en önemli bir değer olduğu vurgulanıyor. Sevginin toprağa düşen bir çekirdek gibi kanatlanacağı ve ona hizmet sunularak koca bir çınara dönüşeceğini gözler önüne sererken, mülkiyeti öne çıkaran toplumların çocuklara ve aileye bakışı bir halının nakışları gibi öykünün içinde işleniyor ve okuyucuya sunuluyor. Suçun, şiddetin, tacizin azaldığı bir ortamda, güzelliklerin, dostlukların, mutluluğun, sevginin boy vereceğini vurgularken bireyin kendi yaşamı ile çevresini incelemesi ve üzerinde düşünmesinin önemi üzerinde duruluyor. Bunun toplum ve birey için ne kadar önemli olduğu okuyucuya yalın bir dille sunuluyor.”

Okuyucunun eline aldığı bitirmeden bırakamayacağı bu kitapta okuyucu sadece sade bir Türkçe'nin tadını ve klasik bir öykü tadı almakla kalmayacaktır. Okuyucu sürekli heyecanlanarak nasıl bir ortamda, çağda ve toplum içinde yaşadığını bir sinema şeridi gibi kendi darağacında canlandıracak kendi çevresinde geçmişte ve günümüzde yaşanan olayları yeniden yaşayacaktır.

Anadolu Verlag'ı tadında doyum olmayan böyle bir öykü kitabını kitaplıklara kazandırdığı için yürekten kutlamak gerek. Bu kitap sayesinde Almanya'da Türkçe yazan yazarların gerek Türkiye'de yaşayan yazarlardan, gerekse Alman yazarlardan hiç de geri kalmadıklarını görüyoruz. Ayrıca, birden fazla dil bilmenin yazın çalışmalarına geniş bir perspektif kazandırdığının ve içerik açısından daha zengin ürünler verilmesine büyük katkıları olduğunu görüyoruz. Bu kitabın sadece yazınla uğraşanların değil okumayı sevenlerin, toplumu irdelemek isteyenlerinde bir başucu eseri olacağına inanıyorum.

*Avukat, Almanya

ÂŞIK EDEBİYATI ARAŞTIRMALARINA YENİ BİR PERSPEKTİF

Yeni Bilgiler Işığında Dadaloğlu. Bütün Őiirleri, İsmail Görkem, Ocak 2006, 526 sayfa, 28,00 YTL, İstanbul: E Yayınları

Yorum: Kemal   c nc *

Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü  ğretim  yesi İsmail Görkem tarafından hazırlanan *Yeni Bilgiler Işığında Dadaloğlu, Bütün Őiirleri* isimli  alışma E Yayınları tarafından yayımlandı.

Daha önce, *Çukurovalı AŞık Mustafa Köse ve Hik ye Repertuarı, Türk Edebiyatında Ağıtlar, Baha Said* adlı çalışmaları ile tanıdığımız yazarın bu çalışmasında da Dadaloğlu  zeline AŞık Edebiyatı araştırmalarına yeni bir yöntem arayıŐı ile yeni bir perspektif getirdiği gözlemlenmektedir.

Oğuzların AvŐar/AfŐar boyuna mensup olup Güney Anadolu'nun Toroslar bölgesinde 19. yüzyılda yaşamış [?/ .1868] ve faaliyetlerde bulunmuş Dadaloğlu hakkındaki bilgiler ağırlıklı olarak sözlü gelenek içerisinde üretilip aktarılmıŐ olan bilgilerdir.

18 ve 19. yüzyıllarda Osmanlı Devletinin asayıŐ kaygısı ile konar g cer Oğuz aŐiretlerini yerleşik isk na zorlaması ve yönlendirmesi neticesinde ortaya çıkan hoŐnutsuzluklar ve olaylar Kızılırmak-Rakka hattının doğusundaki Türkmenler üzerinde derin izler bırakmıŐtır.

Dadaloğlu'nun mensup olduğu AvŐar boyunun g cebelikten vazgeçmesi için çeşitli yerlere isk n edilmesi bu boyun yönetime karşı tavır almasına sebep olmuş, AvŐarların sözcüsü durumunda bulunan Dadaloğlu da isk n olayına karşı çıkararak bunu Őiirlerinde dile getirmiştir. Dadaloğlu Őiirlerinin ana eksenini oluŐturan, tarih , siyas , sosyal, coğrafi bağlam bu çerçevede ŐekillenmiŐtir.

Dadaloğlu  zerine makale ve kitap boyutunda günümüze kadar pek çok çalışma yapılmıŐtır. Bu çalışmalarda umumiyetle ortaya konulan Şiir sayısı 130 civarındadır. Görkem, eserinde yoğun bir kaynak ve arŐiv araştırmasının neticesinde bu sayıyı 163'e yükseltmiŐtir.

Görkem, eserinde tıpkı "Çukurovalı Karacaoğlan"  rneğinde olduğu gibi Dadaloğlu'nu bir mektep, tarz, gelenek olarak ele almaktadır. Görkem'in ifadesiyle:

“Dadaloğlu tek ‘kişi’ olarak algılanmış, öyle kabul edilmiş; işin garip tarafı, öyle kabul ettirilmeye de gayret edilmiştir. Bu doğru değildir! Dadalı Türkmen aşiretinden, -kesin olmamakla birlikte- Kul Yusuf, Âşık Dadaloğlu Musa ve Âşık Dadalı Veli [Dadaloğlu] adında üç saz şairi çıkmıştır. Bunlar [Çukurovalı] Karacaoğlan’ geleneği dairesinde şiirler söylemiştir. Musa ve Veli’nin şiirlerini tam olarak tespit etmek zordur. Fakat sonuçta özellikle Musa ve Veli’ye ait şiirler; önce Veli, daha sonra da ‘usta malı’ söyleyen diğer sanatkârlar tarafından Dadaloğlu mahlâsıyla söylenir olmuştur. Şair olarak ‘Dadaloğlu’ kimliğinin bir fertten ziyade bir ‘olgu’yu ifade ettiğini söylemek gerekir. Bu kimliğin inşasına, Veli’den sonra yaşamış olan ve söyledikleri türküleri ‘Dadaloğlu’ adıyla taşıranları da dahil etmeliyiz”.

Eserin önsözünde yazar bu çalışmanın dört yıllık bir araştırmanın ürünü olduğunu dile getirmektedir. Eserin ilk bölümünde “Türkmen Aşiretleri ve Konar-Göçer Hayat”, ikinci bölümünde “Dadaloğlu Olgusu”, üçüncü bölümde “Dadaloğlu Kimliğinin Oluşumu”, dördüncü ve beşinci bölümlerde ise “Araştırmanın Amaç ve Yöntemi” açıklanmıştır.

Altıncı bölümdeki Dadaloğlu şiirlerinden -çeşitlenmeler dahil 106’sı- bağımsız olarak 92’si- ‘Dadaloğlu’ ismiyle tapşırılmıştır. Musa ismiyle tapşırılan metin sayısı ise 7’dir. Yazarın ifadesine göre:

“Bugüne kadar Musa adına tek şiirin olduğu bilinmekteydi. Dadalı/Dadal şeklinde tapşırılan bağımsız metin sayısı da 52’dir (Çeşitlenmeler dahil edildiğinde sayı 57’ye ulaşıyor). Mahlâsların kaydedilmediği metin sayısı 16, başka şairlere ait metin sayısı ise 2’dir”.

Kitabın en önemli tarafı bugüne kadar bilinmeyen 57 bağımsız metnin -çeşitlenmeler dahil edilince bu sayı 62’ye çıkıyor- ilk defa ilim âleminin istifadesine sunuluyor olmasıdır. Birbirinin tekrarı mahiyetinde Dadaloğlu kitaplarının yayımlandığı günümüzde, 57 yeni Dadaloğlu şiirinin yayımlanması oldukça önemlidir.

“Kaynakların Değerlendirilmesi” adlı yedinci bölüme çok yoğun bir emek sarf edildiği görülmektedir. Dadaloğlu şiir ‘metin’lerinin tespitinde bu kaynaklardan yararlanılmış. Bu bölümde, incelenen yazılı, basılı ve sözlü kaynaklar hakkında değerlendirmeler yer almaktadır. Kitabın “Kaynakça” kısmı oldukça geniş tutulmuştur. “Sözlük”te, altıncı bölümde yer alan metinlerde geçen ve anlamı bilinmeyen kelimeler açıklanmış. “Ekler” kısmındaki belgelerde ise, bugüne kadar ilim âleminin haberdar olmadığı yeni bilgiler ve metinler yer almaktadır.

Yaşadığı dönemden günümüze kadar uzanan çizgide Dadaloğlu fenomeni yeni toplumsal olay ve olgular karşısında yeniden üretilerek farklı tarihsel kesitlerde ve bağlamlarda

yeniden gncellenirilmifitir. Çeşitli toplumsal kesimler Dadaloğlu söylemini kendi algılamaları çerçevesinde “kendi pencerelerinden” okumuşlardır. Bu vesileyle Dadaloğlu bugün de güncelliğini ve önemini korumaktadır.

Ciddi bir araştırmanın ürünü olan bu çalışma Türk Halk Edebiyatı araştırmacıları için olduğu kadar Türkiye'nin sosyal ve toplumsal dokusunu anlamak/değerlendirmek isteyenler için de bir başvuru eseri niteliğindedir.

İsmail Görkem'e emek ve dikkat mahsulü bu eseri dolayısıyla tebrik ve teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca E Yayınları'nı böyle bir eseri okuyucu ile buluşturdukları için tebrik etmek istiyoruz.

Öğretim yesi*

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

E-posta: ucuncukemal@yahoo.com

MATEMATİK VE KÜLTÜR ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Etnomatematik: Matematik Dünyasına Çokkültürlü Bir Bakış, Marcia Ascher, Çeviren: Bora Ercan, Nisan 2005, 198 sayfa, 20,00 YTL, İstanbul: Okyanus Yayıncılık

Yorum: Ulaş Başar Gezgin*

Matematik profesörü Marcia Ascher'in *Etnomatematik: Matematik Dünyasına Çokkültürlü Bir Bakış* adlı zengin içerikli yapıtı, geçtiğimiz aylarda, Bora Ercan'ın çevirisiyle, Okyanus Yayınevi'nden çıktı. Kitap, matematik ve kültür arasındaki ilişkileri açmıyor. Ascher, neden böyle bir kitap yazma gereksinimi duydu? Çünkü çeşitli kültürlerdeki matematiksel düşünce ayrılıklarını olduğu kadar ortaklıkları da saptamayı amaçlayan bu çalışma, insan zihninin yapısını ve sınırlarını göstermesi açısından önemli.

Matematiğe nesnelci, öznelci ve bağımsızlıkçı yaklaşımlar bulunmakta. Nesnelci yaklaşımlara göre, matematik, dış dünyada bulunmaktadır; insan, onu keşfeder. Öznelci yaklaşımlara göre, matematik, dış dünyada değil zihnin yapısında aranmalıdır; insan, farklı bir zihinsel yapıya sahip olsaydı, başka tür bir matematik anlayışına sahip olacaktık. Dolayısıyla, ikinci yaklaşıma göre, matematik, keşfedilmez, icat olunur. Son yaklaşım ise, öncüsünü ve en güçlü savunucusunu Eflatun'da bulur. Bu yaklaşıma göre, matematik, ne keşfedilir ne icat edilir; o, 'idealar dünyası' olarak adlandırılan üçüncü ve aşkın bir dünyaya aittir; doğada, ancak, onun yansımalarını görebiliriz.

Bu noktada, kültürlerle matematikler arasındaki ilişkileri inceleyen bir bilim olarak etnomatematik (budunsal matematik), değişik toplum ve toplulukların bitkilerle ilgili sınıflandırmalarını ve kavramsallaştırmalarını inceleyen etnobotanik (budunsal bitkibilim) alanından ve yine değişik toplum ve toplulukların gökyüzü ve dış uzayla ilgili uslamalarını inceleyen etnoastronomiden (budunsal yıldızbilim) ayrılıyor çünkü etnobotanik ve etnoastronomide bir dış gerçeklik var ve toplumdan topluma değişirse, bu dış gerçekliğin nasıl ulamlandığı... Oysa, matematiğin neye yaslandığı (Dış dünya? Zihinsel ulamlar? İdealar dünyası?) noktası, araştırmacılar arasında tartışmalı...

Yazar, ilk bölümde, bu biçimde, etnomatematiğin araştırma nesnesi konusunu tartıştıktan sonra, ikinci bölümde, sayıları ele alıyor: Kimi kültürlerde az sayıda sayı sözcüğü olduğu biliniyor. Bu, bu kültürlerin bilişsel olarak daha geri olduklarını mı gösteriyor? Hayır, bu, o kültürlerin, yaşantıları nedeniyle, sayıya duydukları ilginin az olduğunu gösteriyor. Toplumda sayı kullanımı, anamalcı toplumdaki seri üretim ve bir örneklerle artıyor. Çünkü nesnelci, böylece, daha da karşılaştırılabilir bir nitelik kazanıyor. Bölümde, çeşitli dillerdeki sınıflandırıcılar yanında, yazısız bir kültür olan İnkalar'ın geliştirdiği düğüm dilinin (kipuların) yapısı, ayrıntılı olarak ve çizimlerle anlatılıyor. İnkalar, evet, yazılı bir

kültür oluşturmamışlardı ama düşüncelerini ip üstünde attıkları düğümlerin biçimi ve duruşuyla kaydediyorlardı. İnkalar'ın özekselleşen devlet yapısı ve memur sınıfı, kipu düğümlenme ve kipu anlamı çözmeye dayanıyordu. Devlet kayıtları, kipularla tutuluyordu.

Üçüncü bölümde, üç kabilenin üyelerinin kuma çizdikleri şekillerin matematik altyapısı ele alınıyor. Dördüncü bölüm ise, hepimizin toplumun üyeleri olarak içinde bulunduğumuz ağlara odaklanıyor: Kimi zaman, sağda solda, akrabalıkla ilgili çeşitli bilmecelemlerle karşılaşırız. Örneğin, İrlanda'dan bir bilmece:

“Günün birinde üç erkek kardeş bir mezarlığın önünden geçerler. İçlerinden biri ‘*Erkek kardeşimin oğlu için içeri girip dua edeceğim*’ der. İkincisi de aynı şeyi söyler, ancak üçüncüsü ‘*Ben içeri girmeyeceğim, erkek kardeşimin oğlu burada değil*’ der. Mezarda yatan kimdir?”

Dördüncü bölümde, Avustralya yerlilerinde akrabalık ilişkilerinin altında yatan bakışım (simetri), geçişlilik ve döngüsellik gibi matematiksel ilişkiler inceleniyor. Warlpiri kültürünün oldukça karmaşık bir akrabalık mantığına sahip olduğu görülüyor.

Beşinci bölümde, oyun ve bulmacalarda şans ve strateji kavramı çerçevesinde, bir Kızılderili şans oyunu ve Maori strateji oyunu inceleniyor. Bölümün sonlarına doğru, yapay zeka alanındaki ünlü ‘yamyamlarla misyonerlerin bir nehirde karşı kıyıya taşınması sorusu’nun değişik halklardaki bir leopar, bir keçi, bir fare ve bir sepet mısır gibi çeşitlemeleri sunuluyor.

Altıncı bölümde, Navajolar’ın uzam kavramsallaştırması, Kanada’nın Arktik bölgesinde yaşayan İnuitler’in harita çizme yetenekleri, İnuit Dili’nin uzamsal özellikleri ve üç İnuit resminin uzam açısından bir çözümlenimi sunuluyor; Mikronezya yerlilerinin gelişmiş araçlar olmaksızın, kendilerine özgü yöntemlerle açık denizlerde sergiledikleri büyük denizcilik becerileri gözler önüne seriliyor.

Yedinci bölümde, çeşitli süslemelerde kullanılan bakışım (simetrik) şeritlerin toplumların matematiksel kavrayışlarının bir yansıması olabileceği düşüncesiyle, İnkaların ve Maorilerin şerit süslemeleri, biçimsel matematik açısından yorumlanıyor.

Son olarak, Çevirmen Önsözü’nde, kitabın çevirmeni Bora Ercan, bu kitabın bilimsel düşünce tarihindeki yerini açıklıyor ve kitabı, İlhan Berk’in bir şiiriyle kapatıyor. Bu ve benzeri konularda, henüz Türkçe’de bulunmayan çok önemli kaynaklar var. Umarız, bu, çevirmenin bu yoldaki ilk çabasıdır ya da umarız bu kitaba, başka çevirmenlerin de desteğiyle yenileri eklenir.

Doktora Öğrencisi*

Yeni Zelanda-Canterbury Üniversitesi Sosyoloji-Antropoloji Bölümü

BİLDİRİ ÇAĞRILARI...

Birinci Ulusal Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi

11-13 Eylül 2006

İstanbul Kültür Üniversitesi, Ataköy Yerleşkesi

Türkiye'nin farklı üniversitelerinde öğrenim gören Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerini bir araya getirmek, bilimsel işbirliği için zemin hazırlamak ve geleceğin bilim adamlarının akademik dünyayla ve birbirleri ile olabilecek en erken dönemde tanışmalarını sağlamak amacıyla İstanbul Kültür Üniversitesi tarafından Birinci Ulusal Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi (İKÜ-TÜDÖK) düzenlenmektedir.

11-13 Eylül 2006 tarihleri arasında üniversitenin Ataköy yerleşkesinde gerçekleşecek olan kongreye, üniversitelerin Edebiyat/Fen-Edebiyat Fakülteleri'nde ve Sosyal Bilimler/Türkiyat/Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüleri'nde öğrenim gören lisans ve lisans üstü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencileri bildirili veya dinleyici olarak katılabileceklerdir. Bildiri özetleri için son tarihin 1 Mayıs 2006 olduğu kongre hakkında ayrıntılı bilgi için:

<http://fen-edebiyat.iku.edu.tr/tudok2006>

Geçmişten Günümüze Siirt Sempozyumu

Eylül 2006

Siirt

Siirt Belediyesi ve Şarkiyat Araştırmaları Derneği işbirliğiyle Eylül 2006'da "Geçmişten Günümüze Siirt Sempozyumu" düzenlenecektir. Sempozyum konu başlıkları şunlardır: "İlkçağda Siirt ve Çevresi", "Ortaçağda Siirt ve Çevresi", "Osmanlı Döneminde Siirt ve Çevresi", "Cumhuriyet Döneminde Siirt ve Çevresi", "Siirt İktisat Tarihi", "Siirt Kültür-Bilim ve Eğitim Tarihi", "Tarih ve İnanç Turizmi Açısından Siirt", "Siirt'in Önemli Simaları", "Siirt Şehir Dokusu ve Mimari Yapı", "Siirt'te Yaşayan Dini Topluluklar". Katılımcıların yol ve konaklama ücretleri karşılanacaktır. Sempozyumla ilgili ayrıntılı bilgi için:

Mehmet Bilen

E-posta: bilenmehmet@hotmail.com

Veysel Gürhan

E-posta: veyselgurhan@hotmail.com

Birinci Uluslararası Avrasya Arkeoloji Kongresi

8-11 Mayıs 2006

Atatürk Kültür Merkezi, İzmir

“Birinci Uluslararası Avrasya Arkeoloji Kongresi” Dokuz Eylül Üniversitesi, Avrasya Arkeoloji Araştırmaları Bilim Derneği/Anadolu & Avrasya Enstitüsü ve Moğol-Altay Çalışmaları Enstitüsü (The Institute for Mongol Altay Studies) tarafından 8-11 Mayıs 2007’de İzmir’de yapılacaktır. Kongreye katılım hakkındaki ayrıntılı bilgi için:

<http://www.ficea2007.org>

Türk Kültüründe Av Sempozyumu

15-16 Kasım 2006,

Marmara Üniversitesi Göztepe Kampusu, İstanbul

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından 15-16 Kasım 2006 tarihlerinde Türk Kültüründe Av konulu uluslararası bir sempozyum düzenlenecektir. Sempozyumun amacı kültürümüzde av biçimlerini, av düzenini, avlanan hayvan çeşitlerini, hangi yörelerde hangi hayvanların avlandığını, tuzaklarını, balık ağı çeşitlerini, yemlerini, balık isimlerini, av alet ve edevatını, avla ilgili gelenekleri, inançları, yasal düzenlemeleri, yasakları, edebiyatta av konusunu, doğancılık bahsini, av ilintili kelimelerin etimolojisini incelemek ve belgelemektir.

Bildiri göndermek için son tarihin Haziran 2006 olarak belirlendiği sempozyum hakkında bilgi almak için:

Hilal Oytun Altun

Marmara Üniversitesi

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Göztepe Kampusu 81040 Kuyubaşı/İstanbul

Tel: 0216-3456069 / 21

Faks: 0216-3478783 (Dekanlık)

E-posta: hilaloytun@yahoo.com

İkinci Ulusal Uygulamalı Etik Kongresi

19-20 Ekim 2006

ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Felsefe Bölümü tarafından düzenlenen “İkinci Ulusal Uygulamalı Etik Kongresi”ne bildiri özeti göndermek için son tarih 31 Mart 2006 olarak belirtilmiştir. Ayrıntılı bilgi için:

Barış Parkan

E-posta: etik@metu.edu.tr

Birinci Rize Sempozyumu

16-18 Kasım 2006

Rize

Rize Valiliği tarafından, Rize'nin coğrafi, tarihi, kültürel ve ekonomik zenginliklerini etkin bir biçimde değerlendirmeyi, bu bağlamda meydana gelen sorunları ortaya koymayı ve bu sorunlara çözüm yolları üretmeyi, Rize ve çevresini geniş kitlelere tanıtmayı, yörenin bilimsel ve kültürel anlamda daha da gelişerek her yönüyle seçkin il olması için katkıda bulunmayı amaçlayan bir sempozyum düzenlenecektir. 16-18 Kasım 2006 tarihlerinde düzenlenecek sempozyuma bildiriyle katılmak için son tarih 5 Mayıs 2006 olarak belirlenmiştir. Sempozyum hakkında ayrıntılı bilgi ve başvuru için:

www.rize.gov.tr/sempozyum

Uluslararası İslam Sempozyumu

24-25 Mart 2006

Wisconsin-Madison, A.B.D.

Wisconsin-Madison Üniversitesi'nin düzenlediği konferansa katılmak için ayrıntılı bilgi:

E-posta: register@islamconf.org

<http://www.islam-conf.org>

“İslam Korkusu – Mit mi? Gerçek mi?” başlıklı uluslararası gençlik sempozyumu

14-18 Mayıs 2006

Simferopol, Kırım-Ukrayna

“Barış ve Gelişim için Gençlik” adlı Kırım Halk Gençlik Merkezleri Derneği tarafından, Karadeniz çevresindeki ülkelerin gençleri İslam korkusuna, ayrımcılığa ve fanatizme karşı duruş için bir araya getirmeyi amaçlayan bir sempozyum düzenlenecektir. Bu sempozyum Avrupa Konseyi tarafından desteklenmektedir. Detaylı bilgi için aşağıdaki adrese başvurabilirsiniz:

Edem Usmanov

E-posta: edem_crimea@yahoo.com

www.youth.crimeastar.net

“Yöneticiler, Üreticiler ve Tüccarlar: İslami Orta Doğu’da İnsan ve Sanat” başlıklı sempozyum

27-28 Nisan 2007

Victoria ve Albert Müzesi

Londra, İngiltere

Bu sempozyum, Victoria ve Albert Müzesi’nde açılacak olan Jameel İslami Sanatlar galerisi’nin kuruluşunu kutlamak amacıyla düzenlenmektedir. İç ekonomide yönetici ve üreticilerin rolü, tüccarlar ve pazarlar ile yönetici ve tüccarlar arasındaki bölgeler arası faktörler kapsamındaki konular üzerine yapılmış çalışmalara açık olan sempozyum hakkında ayrıntılı bilgi için:

Barry D. Wood

E-posta: b.wood@vam.ac.uk

“Tarih / Cinsiyet / Göç” başlıklı uluslararası sempozyum

27-29 Mart 2006

Ecole Normale Supérieure, Paris, Fransa

Fransa’da Ecole Normale Supérieure tarafından düzenlenecek olan konferans hakkında aşağıdaki adresten bilgi alabilirsiniz:

<http://barthes.ens.fr/cliio/dos/genre/genr.html>

Philippe Rygiel

E-posta: prygiel@ens.fr

“Çağdaşlık – Faşizm – Postmodernizm” başlıklı sempozyum

20-22 Eylül 2006

New Mexico Üniversitesi

Albuquerque, New Mexico, A.B.D.

New Mexico Üniversitesi’nce düzenlenecek sempozyuma katılmak için çağdaşlık, cinsiyet, kitle kültürü, kapitalizm ve faşizm ilişkilerini, çağdaşlık ile faşizm sonrası dönemleri ve özellikle faşizm sonrası toplumlardaki travmayı tartışan bildiri özetlerinizi 15 Mayıs 2006 tarihine kadar aşağıdaki adrese iletebilirsiniz:

David Craven

E-posta: dcraven@unm.edu

“Şehrin üzerindeki Gözler” başlıklı sempozyum

Uluslararası Görsel Sosyoloji Derneği

3-5 Temmuz 2006

Urbino, İtalya

Uluslararası Görsel Sosyoloji Derneği tarafından düzenlenen sempozyuma katılmak için bildiri özetlerinizi 31 Mart 2006 tarihine kadar aşağıdaki adrese iletebilirsiniz:

www.visualsociology.org

Heidi Ardizzone

E-posta: hardizzo@nd.edu

“İslami Medya ve Terör Savaşı” başlıklı sempozyum

6-7 Temmuz 2006

Bristol Üniversitesi, İngiltere

Bristol Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü’nün düzenlediği “İslami Medya ve Terör Savaşı” başlıklı sempozyum için medya ve İslam konusundaki bildiri zetlerinizi 15 Nisan 2006 tarihine kadar gönderebilirsiniz. Başvuru ve ayrıntılı bilgi için:

Gennaro Gervasio

E-posta: g.gervasio@bris.ac.uk

VII. Ulusal Fen ve Matematik Eğitimi Kongresi

7-9 Eylül 2006

Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara

Fen Bilimleri ve matematik üzerine düzenlenen ve uluslararası konuşmacıları da ağırlayacak olan kongreye bildiri göndermek için son tarih 5 Mayıs 2006’dır. Kongre ile ilgili ayrıntılı bilgi için:

<http://www.fenmat.gazi.edu.tr>

E-posta: fenmat@gazi.edu.tr

MAKALE ÇAĞRILARI...

“Etnisite ve Milliyetçilik Araştırmaları” dergisi

Londra Ekonomi Okulu (London School of Economics) tarafından yılda iki kez yayımlanan hakemli dergi *Studies in Ethnicity and Nationalism* (Etnisite ve Milliyetçilik Araştırmaları) disiplinlerarası akademik çalışmalar için çağrı yapmaktadır. Makaleler Soğuk Savaş sonrası milliyetçilik, etnik ilişkiler ve çatışmalar, ayrılıkçılık ve irredentizm, büyük güçler ve milliyetçilik, emperyalizm ve milliyetçilik gibi konuları işleyebilir. Makale göndermek için son tarih 31 Mart 2006 olarak açıklanabilir. Ayrıntılı bilgi için:

E-posta: SEN@lse.ac.uk

<http://www.lse.ac.uk/collections/ASEN/guidlines2.htm>

Anlambilim Dergisi

“Anlam İşleme” özel sayısı

Oxford, İngiltere

Anlambilim Dergisi (Journal of Semantics) “Anlam İşleme” özel sayısı için kelime anlamlarının algılanmasındaki bilişsel süreçlere ilişkin anlambilim, edimbilim ve deneysel psikoloji alanlarındaki makalelerinizi 1 Ağustos 2006 tarihine kadar aşağıdaki internet sitesinde belirtilen adrese iletebilirsiniz:

<http://jos.oxfordjournals.org/>

SKY Dilbilim Dergisi

Finlandiya

Finlandiya Dilbilimi Derneği tarafından yayımlanan *SKY Dilbilim Dergisi* (SKY Journal of Linguistics) çeşitli dilbilim konularıyla ilgili makalelerinizi bekliyor. Makalelerinizi iletmek ve ayrıntılı bilgi almak için:

<http://www.ling.helsinki.fi/sky>

“ağdaş Ortadoğu'nun Bürokratik Seçkin Sınıfları” başlıklı antoloji

Doğu Akdeniz Üniversitesi

Tarih Bölümü

Gazi Magosa, K.K.T.C.

Antoloji için özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun parçası olan Lübnan, Filistin-İsrail, Suriye, Mısır, Irak, Türkiye, Ürdün, Kuveyt ve Yemen hakkında makaleler beklenmektedir. nerilerinizi, zgemişiniz ile birlikte aşağıdaki adrese gönderebilirsiniz:

Gl İnanç

E-posta: gul.barkay@emu.edu.tr

BURSLAR VE ÖDÜLLER...

Macar Hükümeti Bursları

Macar Hükümeti tarafından 2006-2007 akademik yılı için yabancı öğrencilere burs imkanları sunulmaktadır. Söz konusu burslar ile ilgili ayrıntılı bilgilere ve başvuru formuna <http://www.scholarship.hu> internet adresinden ulaşılması mümkün olabilecektir. Adayların başvuru formlarının 30 Nisan 2006 tarihine kadar Macar Burs Kurulu'na ulaştırılması gerekmektedir.

Litvanya'da Dil ve Kültür Yaz Bursu

Litvanya Eğitim ve Bilim Bakanlığınca, Türkiye ile Litvanya arasındaki Eğitim İşbirliği Anlaşması uyarınca bir Türk üniversite öğrencisi, okutman veya araştırmacıya 2006 yılında bir dil ve kültür yaz kursu bursu verilecektir. Burs ile ilgili ayrıntılı bilgi ve başvuru formu için:

<http://disis.meb.gov.tr>

Arşimed Vakfı Bursları

Türkiye ile Estonya arasındaki Kültür, Eğitim, Bilim Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Programı çerçevesinde, Arşimed Vakfı tarafından üç adet eğitim bursu verilecek olup, bu burslardan birisi, bir kamu yükseköğretim kurumunda on aylık bir dönem için lisansüstü ve araştırma bursu olarak, diğer ikisi ise Eston dilinde yoğun yaz kursları için verilecektir. Son başvuru tarihi 15 Nisan 2006 olan burslar ile ilgili ayrıntılı bilgiler ve başvuru formları için:

<http://www.yok.gov.tr/duyuru/arsimed.htm>

Orta Avrupa Üniversitesi Misafir Araştırmacı Bursu

Budapeşte, Macaristan

Orta Avrupa Üniversitesi (Central European University) 2006-2007 akademik yılı için, Orta ve Doğu Avrupa, Moğolistan ve Sovyetler Birliği sonrası ülkeler üzerine çalışan ve doktora sahibi araştırmacılara araştırma bursu verecektir. Son başvuru tarihi 15 Mayıs 2006 olan program hakkında ayrıntılı bilgi ve başvuru formu için:

<http://www.ceu.hu/sep/spo/fellowships.html>

Slovenya Hükümeti Bursları

Slovenya'da 2006-2007 akademik yılında ikili işbirliği anlaşmaları çerçevesinde, sekiz adet burs verilmesi öngörülmektedir. Başvuruların 30 Nisan 2006 tarihine kadar doğrudan burslardan sorumlu kurum Slovenya Cumhuriyeti Dolaşım ve Avrupa Programları'na (Center of the Republic of Slovenia for Mobility and European Programmes-CMEPIUS) iletilmesi gerekmektedir. Söz konusu burslar ile ilgili ayrıntılı bilgi ve başvuru formları için:

<http://www.cmepius.si>

<http://www.mvzt.gov.si>

YAZ OKULLARI...

Orta Doğu Teknik Üniversitesi 2006 Uluslararası Yaz Okulu

5 Haziran-28 Temmuz 2006,
Ankara

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin (ODTÜ) her yıl düzenlediği Uluslararası Yaz Okulu'nun on ikincisi 5 Haziran-28 Temmuz 2006 tarihleri arasında düzenlenecek.

Programda Türkiye'nin güncel siyaseti, İslam ve Osmanlı sanatı, mimarisi ile ilgili kursların yanı sıra Kapadokya, Truva, Olimpos ve Assos'a kültür gezileriyle yabancı katılımcılar için Türkçe dersleri de olacak.

Son başvuru tarihi 5 Mayıs 2006 olan yaz okulu hakkında ayrıntılı bilgi ve başvuru için:

<http://www.po.metu.edu.tr/issa/IntSumSc/index.htm>

E-posta: intlstud@metu.edu.tr

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

“Uluslararası Göç, Etnik Çeşitlilik ve Şehirler” başlıklı yaz okulu

11-29 Haziran 2006
Amsterdam Üniversitesi, Hollanda

Amsterdam Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Okulu tarafından 11-29 Haziran 2006 tarihlerinde “Uluslararası Göç, Etnik Çeşitlilik ve Şehirler” başlıklı bir yaz okulu düzenlenecektir. Yaz okulu özellikle siyaset bilimi, tarih, sosyoloji, ekonomi, antropoloji alanlarında çalışan veya öğrenim gören araştırmacı ve akademisyenlere açıktır. Son başvuru tarihi 1 Nisan 2006 olan yaz okulu hakkında ayrıntılı bilgi için:

www.ishss.uva.nl/SIM

YENİ YAYINLAR...

Osmanlı Maddi Kültüründe Yemek ve Barınak
Soframız Nur Hanemiz Mamur

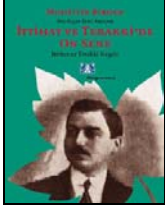
Editörler: Suraiya Faroqhi, Christoph K. Neumann

Çeviren: Zeynep Yelçe

İstanbul: Kitap Yayınevi, Şubat 2006, 364 sayfa, 25,00 YTL

Sıradan bir gözlemci bile Osmanlı topraklarında Saraybosna'dan Şam'a kadar herkesin kahveyi aynı tür fincanlarla içtiğini, konuklarını halılarla ve minderlerle kaplı sedirlerde ağırladığını fark edebilir. Osmanlı toplumu birçok unsuruyla bir uyum yakalamıştır, maddi kültür de buna dahildir. Bu ortak maddi kültür imparatorluğun hayret verici derecedeki tutarlı toplumsal yapısını ortaya çıkaran etmenlerden biri sayılabilir. Üstelik maddi kültürde meydana gelen ağır ve bu yüzden de çok görünmeyen değişimin Osmanlı tebaası üzerindeki etkisi, kısa vadeli ve "patırtılı" siyasi çatışmalardan daha derin olmuştur. Osmanlıların modernliğe geçiş süreçleri pek çok kişinin gündelik yaşamında meydana gelen çok sayıda değişimden destek almıştır. Ayrıca, 16. yüzyıldan itibaren kentli nüfusun yaşam tarzlarında farklılaşma ve gelişme daha da görünür olmuştur. İnsanlar yemekten keyif almak ve evlerini düzenlemek için yeni yollar bulmuşlardır.

Osmanlı maddi kültürü son yirmi otuz yıldır kamuoyunun gitgide daha fazla ilgisini çekmeye başladı. Sadece uzmanlar değil, devraldıkları kültür mirasından artık daha fazla gurur duymaya başlayan kent sakinleri de Osmanlı mutfağı ve sivil mimarisine değer veriyorlar. Hal böyleyken bile, bu konularda ciddi araştırmalar yavaş ilerliyor. Bu kitabın amacı, bugüne kadar yapılan araştırmaların hangi yolları izlediğini göstermek, kullanılmamış ya da yeterince değerlendirilmemiş birincil kaynaklara işaret etmek ve böylelikle Osmanlı tarihinin bu önemli unsurunu daha iyi anlamamızı sağlamaktır. *Soframız Nur, Hanemiz Mamur* Türkiye'den ve Fransa, Almanya ve Polonya gibi Avrupa ülkelerinden araştırmacıların yazdığı on dört makaleyi bir araya getiriyor. Bu makaleler maddi kültürün iki temel konusunu, bir yandan yiyecek ve içeceği, diğer yandan da barınakları irdeliyor.

İttihat ve Terakki Neydi ? İttihat ve Terakki'de On Sene (1.Cilt)

Muhittin Birgen

Çeviren-hazırlayan: Zeki Arıkan

İstanbul: Kitap Yayınevi, Mart 2006, 565 sayfa, 30,00 YTL

Türkiye'nin yakın tarihine damgasını vuran ve geleceğini etkileyen pek çok olay 1908-1918 yılları arasında İttihat ve Terakki Fırkası iktidarı altında gerçekleşti. Bu nedenle İttihat ve Terakki Fırkası'na ilişkin anılar günümüzü anlama çabası için büyük bir değer taşıyor. Hele hele bu anılar, söz konusu partinin sözcülüğünü yapan, ideolojisini savunan bir gazetede çiraklıktan başlayıp başyazarlığa kadar yükselmiş ve eğitimci, yazar, çevirmen, kooperatifçi, siyaset adamı, düşünür, *Tanin* başyazarı, Mustafa Kemal Paşa'nın Matbuat ve İstihbarat Umum Müdürü, Azerbaycan Maarif Komiserliği Danışmanı, Bakü Üniversitesi'nde doçent, *Meslek* ve *Halk* gazetelerinin yayıncısı, Aydın İncir Müstahsilleri Kooperatif Müdürü, Osmanlı Mebusan Meclisi'nde Çorum, TBMM'de Mardin Milletvekili Muhittin Birgen'in kaleminden çıkmışsa... 1936-1937 yıllarında *Son Posta* gazetesinde

“İttihat ve Terakki'de On Sene” adıyla tefrika edilen bu anılar 1908-1918 dönemiyle sınırlı kalmayarak Milli Mücadele'yi de kapsayacak biçimde cumhuriyetin ilk yıllarına doğru uzanıyor. Coğrafi olarak ise bir yandan İstanbul'dan Balkanlar ve Almanya'ya; öte yandan Anadolu bozkırlarına, Suriye çöllerine, Hazar Denizi ufuklarına kadar çok geniş bir bölgeyi kapsıyor. Muhittin Birgen'in bir dönemin, bir çağın, bir kuşağın, bir partinin tarihine ışık tutan anıları kamuoyunda yeni bir tartışma ortamı yaratacak ve hepimize yakın tarihimizi, bu tarih içinde rol oynayan kişileri yeni bir bakış açısıyla değerlendirme ve sorgulama fırsatı verecek. Anıların *İttihat ve Terakki'de On Sene/ İttihat ve Terakki Neydi?* adlı ilk cildini, *İttihat ve Terakki'de On Sene/İttihat ve Terakki'nin Sonu ve Memleket Haricindeki İttihatçılar* adını taşıyan ikinci cildi izliyor. Anıları yayına hazırlayan Zeki Arıkan Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğretim üyesidir. *Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarihi, Osmanlı Tarihçiliği, Avrupa'da Türk Görüntüsü ve İzmir Basın Tarihi* üzerine çalışmaları bulunuyor.

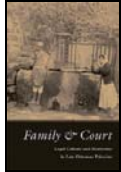

Uluslararası Bektaşilik ve Alevilik Sempozyumu: Bildiriler ve Müzakereler
Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları

Bilimsel Toplantılar Serisi No:7
Isparta, Aralık 2005, 640 sayfa, 20 YTL

Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ) İlahiyat Fakültesi tarafından 28-30 Eylül 2005 tarihlerinde düzenlenen “Uluslararası Bektaşilik ve Alevilik” başlıklı sempozyumun bildirileri derlenerek yayımlandı.

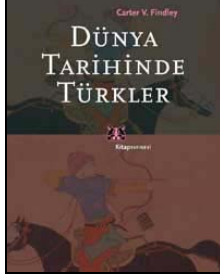
SDÜ İlahiyat Fakültesi Yayınları Bilimsel Toplantılar Serisi'nin yedinci kitabı olarak yayımlanan *Uluslararası Bektaşilik ve Alevilik Sempozyumu: Bildiriler ve Müzakereler* adlı eserin derlemesini sempozyum düzenleme kurulu üyeleri yaptılar. Kitapta sekiz oturumda sunulan otuz dört bildirinin tamamıyla, oturum içine ve sonrasındaki tartışmalar yer alıyor.

Family and Court: Legal Culture and Modernity in Late Ottoman Palestine
(Aile ve Mahkeme: Geç Dönem Osmanlı Filistini'nde Hukuk Kültürü ve Modernite)

Iris Agmon
New York: Syracuse University Press, 2005, 272 sayfa, 39.95 \$

İsrail'deki Ben-Gurion Üniversitesi Ortadoğu Çalışmaları Bölümü'nde öğretim üyesi olan Iris Agmon, son kitabı *Family and Court: Legal Culture and Modernity in Late Ottoman Palestine (Aile ve Mahkeme: Geç Dönem Osmanlı Filistini'nde Hukuk Kültürü ve Modernite)*'de Osmanlı'nın uzun yüzyılında Hayfa ve Yafa arasındaki topraklardaki Müslüman toplumda egemen olan aile, mahkeme, hukuk ve modernite arasındaki ilişkiyi sorguluyor. Kitap, iki liman kenti olan Hayfa ve Yafa'daki kadı sicilleri arşivlerinde yapılmış esaslı bir çalışmanın ürünü.

Dünya Tarihinde Türkler

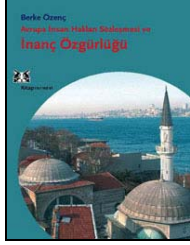
Carter Vaughn Findley

Çeviren: Ayşen Anadol

İstanbul: Kitap Yayınevi, Ocak 2006, 344 sayfa, 25,00 YTL

Türkler dilleriyle, kültür ve tarihlerindeki bazı ortak unsurlarla tanımlanabilen, bunun dışındaysa insanı şaşırtacak kadar farklı özellikler gösteren bir halklar grubudur. Uygarlık açısından, zaman içinde derin dönüşümler geçirmişlerdir. Herhangi bir dönemde, şu ya da bu yabancı grubun onları pek de uygar görmediği olmuştur. Böyle algılanmaları, tarihsel olarak göçebe bir yaşam sürdürmelerinden kaynaklanır. Bir anlamda, Türkler Avrasya boyunca göçerken uygarlıklar arasında da göçmüşler, ama bu süreçte kimliklerini korumuşlardır. Ayrıca, çok uzun dönemler boyunca belirli bir uygarlığı benimseyip o uygarlığın gelişmesine katkıda bulunabileceklerini de göstermişlerdir. İki bin yıl boyunca Avrasya'da yayılmalarının tarihi, bugünkü uygarlıklar çatışması tartışmalarından çok önce başlamış olsa da, büyük ve farklılık gösteren bir grup halkın zaman ve mekânda kimliğini ortaya koyması, dönüştürmesi ve yansıtması sürecine yararlı bir ışık tutabilir. Tarihçi Carter Vaughn Findley mecaz olarak Türk halılarını kullanarak Türk halklarının ortaya çıkışını, kurdukları ilk devletleri, Müslümanlığı kabul ederek ilk büyük dönüşümlerini gerçekleştirmelerini, Selçuklu, Moğol, Timur, Safevi, Mugal ve Osmanlı imparatorluklarını anlatıyor. Sonra modernlikle karşılaşılıyor Türk halkları ve ikinci büyük dönüşümlerini geçiriyorlar. Yirmi birinci yüzyılda ise Türk halklarının dünyası, Türkiye Cumhuriyeti, Sovyet sonrası beş Türki cumhuriyet, Avrasya boyunca görülen toplumlar ve dünyanın dört bir köşesine dağılmış bir diaspora manzarası gösteriyor.

Kalemiye'den Mülkiyeye: Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi ve Ahmed Midhat Efendi Avrupa'da gibi kitapları daha önceden Türkçe olarak yayımlanan Ohio Devlet Üniversitesi'nde İslam Tarihi profesörü Carter Vaughn Findley bu sefer *Dünya Tarihi'nde Türkler* adlı kitabıyla karşımıza çıkıyor.

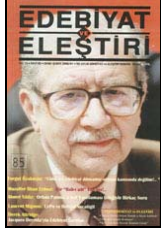

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İnanç Özgürlüğü

Berke Özenç

İstanbul: Kitap Yayınevi, Şubat 2006, 178 sayfa, 12,00 YTL

Türkiye’de laiklik ve inanç özgürlüğü tartışmaları Cumhuriyet’in kuruluş yıllarından başlayarak günümüze kadar sürmektedir. Bu kitabın konusunu da, 1980 yılı sonrasında Türkiye’de güncelliğini yitirmeyen inanç özgürlüğüne ilişkin başlıca sorunların Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Çalışmanın son bölümünde de, Strasbourg organlarının içtihatlarından hareketle Türkiye’de inanç özgürlüğüne ilişkin sorunlar değerlendirilmiştir. Bunlardan ilki, özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi’nin iktidara gelmesinin ardından gündeme yerleşen başörtüsü sorunudur. İkinci konu 1982 Anayasası ile birlikte uygulamaya konan zorunlu din dersleridir. Son konu ise, Diyanet İşleri Başkanlığı’nın konumu ve faaliyetleridir. Çalışmanın bu kısmında ilk olarak, Diyanet İşleri Başkanlığı, Avrupa ülkelerindeki kilise örgütüyle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş, cem evlerine ilişkin yaklaşımı da dikkate alınarak, devletin tarafsızlığı ilkesi ve farklı dinsel grupların inanç özgürlükleri açısından incelenmiştir.

Edebiyat ve Eleştiri

İki ayda bir yayımlanan *Edebiyat ve Eleştiri* dergisinin 85. sayısı çıktı. Dergide Ahmet Yıldız, “Orhan Pamuk’a Acil Yanıtlanması Dileğiyle Birkaç Soru” başlıklı çalışmasında Orhan Pamuk’un *Beyaz Kale* adlı romanıyla Pedro’nun *Zorunlu İstanbul Seyahati* adlı kitabı cümle cümle karşılaştırıyor ve Pamuk, bu konuya açıklık getirmediği yazdığı, söylediği her şeyin şaibe altında olduğunu vurguluyor. Türk Edebiyat ortamının bu kadar zavallı olmaması gerektiğini vurgulayarak; “*Bir başka yazar bunları yapsaydı hali ne olurdu?*” diye soruyor.

Pınar Hisar, Turgut Özakman’la bu kez edebiyat üzerine konuşuyor. Özakman: “Ciddi bir edebiyat ortamımız olduğu kanısında değilim...” diyor. Muzaffer İlhan Erdost, Bir “Bab-ı Adi” Vak’ası başlıklı yazısında Hasan Cemal’i eleştiriyor. Abdullah Nihat Yılmaz, “Werewolf’ların Av Eti” adlı ironik yazısında Londra’dan sesleniyor. Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHAK) Genel Sekreteri Vahap Erdoğan, “Küreselleşme Sürecinde İnsan Hakları” adlı yazısıyla konunun iki yüzünü irdeliyor. Osman Çutsay, Edebi Çölde “Ebedi Felç” yazısıyla Cumhuriyet gazetesine yapılan saldırıyla edebiyat ortamımız arasında ilişki kuruyor; sert değerlendirmelerde bulunuyor.

Bilkent Üniversitesi öğretim üyelerinden Laurent Mignon, “Li-Po ve Behçet Necatigil” başlıklı çalışmasıyla ilginç benzerlikler peşinden koşuyor. Derek Attridge, “Jacques Derrida’ya Edebiyat Üzerine Sorular” derginin Eda Nur Timur çevirisi diğer ilginç metni. Tuncer Uçarol, “İşçi Öyküleri Ödülü’ne Gölge Düşürenlere” başlığıyla “eski” seçici kurul üyelerinden Adnan Özyalçınar’e açık mektup yazmış, tartışmaları yanıtlamış. Dergide ayrıca, Ali Tilbe’nin, Paris Türk Uygarlıkları Kürsüsü Öğretim Üyesi Michel Bozdemir ile söyleşisi, Ali Ulvi’nin, “Ergin Yıldızoğlu ve Köpeğin Ahlakı” başlıklı yazısı, Çiğdem Yıldırım’ın, “Yahudi Edebiyatı Bağlamında Mario Levi” başlıklı yazısı bulunuyor.

Acar Burak Bengi, “Türkçe Güvenilmemesi Gereken Bir Dildir” başlıklı önemli çalışmasında Tolstoy ve Dostoyevski çevirilerindeki faciaya sert biçimde dikkat çekiyor. Edebiyat yayıncılığımızın bu duruma ilgisizliğini eleştiriyor.

Postedebiyat ve Eleştiri gittikçe ilgi çeken ek bir bölüm. Derginin ciddi olarak ele alamadığı -ama almak istediği- konulara, “postmodern/liberal” sanal bir editör, Rıfki Sonkalem yönetiminde mizah ağırlıklı olarak değiniliyor.

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Dergisi

Talat Halman (editör)

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi Yayını, Sayı: 2, 2005, 25 \$

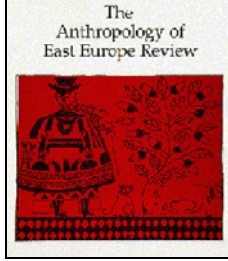
Türk edebiyatı üzerine tek İngilizce yayın olan *Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Dergisi* (Journal of Turkish Literature) ikinci sayısı yayımlandı. Yılda bir kez yayımlanan derginin bu sayısında Osmanlı tarihçiliğinin duayeni Halil İncalcık'ın "Şair ve Hami: Devlet Mirası ve Sanat Üzerine Sosyolojik Bir Eser" adlı uzun bir değerlendirmesi, Chicago Üniversitesi Türkoloji profesörlerinden Robert Dankoff'un 17. yüzyılın ünlü seyyahı Evliya Çelebi üzerine yazdığı bir makalesi, Erendiz Atasü'nün *Dağın Öteki Yüzü* adlı romanının Dilek Doltaş ve Yasemin Alptekin tarafından kaleme alınmış iki eleştirisi ve Sevda Şener'in "Adalet Ağaoğlu'nun Oyunlarında Sergilenen Türk Kadını İmajı" adlı yazısı yer alıyor. Dergide ayrıca çeşitli kitap yorumları da bulunuyor.

Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Dergisi, Talat Halman'ın baş editörlüğü ve Laurent Mignon, Arif Nat Riley, David Selim Sayers ve Süreyya Elif Aksoy'un yardımcı editörlüğünde yayımlanıyor. Dergi Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Merkezi ve Syracuse Üniversitesi Yayınları'ndan elde edilebilir.

Ayrıntılı bilgi:

<http://www.syracuseuniversitypress.syr.edu/spring-2004-catalog/journal-turkish.html>

<http://www.bilkent.edu.tr/~temsitem/>

Anthropology of East Europe Review (Doğu Avrupa Antropolojisi)

Anthropology of East Europe Review (Doğu Avrupa Antropolojisi) isimli dergi, Avrupa ve Asya'daki Sovyet sonrası ülkelerle Orta ve Avrupa'da çalışan antropolojistlerin oluşturduğu uluslararası bir bilgi ağı olan Doğu Avrupa Antropoloji Grubu (East European Anthropology Group- EEAG) tarafından yayımlanıyor. Chicago'daki DePaul Üniversitesi tarafından finanse edilen yayında Doğu Avrupa'daki kültürel çalışmalara yer veriliyor. Derginin geçmiş sayılarında antropologların yanı sıra sosyolog, siyaset bilimci, tarihçi, halkbilimci ve etnografların da yazılarına yer verilmiş.

Dergi hakkında bilgi almak, yazı göndermek ve eski sayılarını göndermek için:

<http://condor.depaul.edu/~rrotenbe/aeer/>

Krista Harper

E-posta: kharper@anthro.umass.edu

Julie Hemmert

E-posta: jhemment@anthro.umass.edu

İNTERNET SİTELERİ

Etrüskçe Sözlük Sitesi

<http://etruskisch.de/pgs/vc.htm>

1999 yılında Almanca olarak *Neues Handbuch des Etruskischen* (Etrüskçe'nin Yeni El Kitabı) adlı bir kitap da yayımlamış olan Dieter H. Steinbauer tarafından oluşturulmuş sitede Etrüskçe'nin tarihi gelişimi ve grameri ile ilgili bilgiler bulunuyor.

AB Haber İnternet Sitesi Yenilendi

<http://www.abhaber.com>

AB Haber internet sitesi Türkiye ile AB arasında yaşanan bir çok gerginlik ve sorunun nedenini karşılıklı bilgi eksikliğinde görüyor; güncel haber, analiz, yorum ve dosyalar ile bu açığı gidermeyi amaçlıyor. Yayın hayatını 2002 yılından beri Brüksel merkezli sürdüren AB Haber gelen yoğun talebi karşılayabilmek için e-bülten servisini yeniledi. Bundan böyle site yahogroups üzerinden e-bülten servisini sürdürecektir.

Shingetsu Enstitüsü

<http://www.shingetsuinstitute.com/>

Japonya ve İslam ülkeleri üzerine araştırmalar yapmakta olan Shingetsu Enstitüsü'nün zengin bir internet sayfasıyla karşımıza çıkıyor. Sayfada, 2005 yılına ait tüm e-bültenler, Japonya'nın Türkiye, Azerbaycan ve Orta Asya ülkeleri ile olan ilişkileri üzerine kaleme alınmış makale ve raporlar bulunuyor.

Kiril-Lâtin Alfabe Çevirisi Programı

<http://www.kultur.gov.tr/gaspirali>

“Kiril-Lâtin Alfabe Çevirisi Programı”nın Windows 98 sürümünü <http://www.kultur.gov.tr/gaspirali> adresinde bulabilirsiniz.

Zonguldak Kömür Madenleri'nin Tarihi Üzerine Hazırlanmış Bir Site

<http://bingweb.binghamton.edu/~coal/index.htm>

Amerika Birleşik Devletleri'nin New York eyaletindeki Binghamton Üniversitesi'nin tanınmış Osmanlı tarihçilerinden Donald Quataert tarafından hazırlanan sitede Zonguldak Kömür Madenleri ve Osmanlı'da kömür madenciliğinin/işçiliğinin tarihçesi hakkında yazılı ve görsel belgeler bulunuyor.

İpek Yolu Topluluğu İnternet Sitesi

<http://www.travelthesilkroad.org>

İngiltere merkezli İpek Yolu Topluluğu (Silk Road Society) bir zamanlar İpek Yolu'nun geçtiği Çin, Orta Asya ve Doğu Avrupa'ya gösterilen ilginin artırılması için çalışıyor. Topluluğun internet sitesinde forumlar, yardım kampanyaları, fotoğraf ve makale arşivleri, akademik çalışmalar ve üyelik ile ilgili bilgiler yer alıyor.

GEÇTİĞİMİZ İKİ AY...

21 Ocak... Maltepe Üniversitesi Öğretim Görevlisi Özlem Eraydın Virtanen, Ensar Vakfı Değerler Eğitimi Merkezi'nde düzenlenen etkinlikte "Türk Siyasal Hayatında Ulus ve Çokkültürlülük: Kavramsal Bir İrdeleme" başlıklı bir konuşma yaptı.

21 Ocak... Osmanlı Bankası Müzesi'ndeki "Çağdaş Türkiye Tarihi" seminerlerinin Ocak ayı konuğu, Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Günay Göksu Özdoğan oldu. Özdoğan, 20. yüzyılın ilk yarısında etkili olan akımların incelendiği "Cumhuriyet Türkiye'si ve 'izm'ler" başlıklı toplantılar kapsamında, "Milliyetçilik" konusunu anlattı.

25 Ocak... Osmanlı Bankası Müzesi, Voyvoda Caddesi Toplantıları kapsamında düzenlenen "Objektif ve Ritüel" söyleşilerinin Ocak ayı konuğu Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi Filiz Yenişehirlioğlu oldu. Yenişehirlioğlu, "İstanbul'da 15. Yüzyıldan Beri Devam Eden Bir Üretim: Eyüp Çömlekçiliği" başlıklı söyleşisinde, bölgede yapılan sondaj çalışmalarından çıkan örnekler, yurtiçi ve yurtdışı müzelerde yapılan araştırmalar ve tarihi bilgiler kapsamında Eyüp çömlekçiliğini anlattı.

1 Şubat... Osmanlı Bankası Müzesi, Voyvoda Caddesi Toplantıları "İktisat Tarihi Söyleşileri" kapsamında, Galatasaray Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Başkanı Beril Dedeoğlu "Türkiye-Avrupa İlişkilerinin Dünü, Bugünü ve Geleceği" başlıklı bir konferans verdi.

6 Şubat... Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü (IFEA) tarafından, Türkiye Turist Rehberleri Birliği (TUREB) ve Fransız Kültür Merkezi'nin işbirliğiyle iki yılı aşkın bir süreden bu yana İstanbul Fransız Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Bizans Uygurluğu'na Çapraz Bakışlar" konferans dizisinde Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Pierre Chuvin "Ayasofya Yeniyken: Açılışında Bazilikanın Renkli Bezemeleri" konulu bir konferans verdi.

8 Şubat... Osmanlı Bankası Müzesi, İstanbul tarihinin mimari açıdan incelendiği Voyvoda Caddesi İstanbul Sohbetleri'nde Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi Cengiz Can'ı konuk etti. Can, "Fossati'lerin İstanbul'u" başlıklı sunumunda, batıdan doğuya gelen Fossati'lerin, 19. yüzyıl ortasında henüz geleneksel yapısını sürdüren İstanbul'da karşılaştıkları kentsel ve mimari değerlere bakışları ve yerel kültüre duyarlılıklarını Ticino Devlet Arşivi'nde muhafaza edilen orijinal çizimler ve belgelerden yararlanarak ele aldı.

10 Şubat... Osmanlı Bankası Müzesi'nin, Alpha Bank ve Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nün işbirliğiyle düzenlediği "Ege'nin İki Kıyısında Ekonomi ve Toplum" seminerleri, Makedonya Üniversitesi Balkan, Slav ve Doğu Çalışmaları bölümünde Öğretim Görevlisi olan Dimitrios Stamatopoulos'un "Ortodoks Cemaatinde Bellek ve Ekümeniklik" başlıklı sunumuyla devam etti. Stamatopoulos konuşmasında, "ekümeniklik" kavramını, tarihsel bağlamından koparan veya Yunan ulusçuluğuyla bir tutan yaklaşımların aksine, Tanzimat reformlarının oluşturduğu politik çerçeve ve İstanbul Rum Ortodoks elitini etkileyen Avrupa kaynaklı ideolojik akımlar çerçevesinde inceleyecek.

14 Şubat... Bilim ve Sanat Vakfı Küresel Araştırmalar Merkezi'nin düzenlediği "İslam ve Batı: Medeniyetler Çatışması mı? Medeniyetler Birlikteliği mi?" başlıklı toplantıda Viyana Üniversitesi, Siyaset Bilimi Bölümü Öğretim Üyesi ve Uluslararası Basın Birliği Başkanı Hans Koechler bir konuşma yaptı.

15 Şubat... Orta Doğu Teknik Üniversitesi Türk Halk Bilimi Topluluğu bünyesinde öğretim üyesi Cenk Güray tarafından gerçekleştirilen "Anadolu Müzik Tarihi Seminerleri"nin ilkinde Francesco Martinelli "Doğaçlama, Geleneksel Müzikler ve Caz" başlıklı bir konuşma yaptı.

15 Şubat... Osmanlı Bankası Müzesi'ndeki Voyvoda Caddesi Toplantıları kapsamında düzenlenen Müzik ve Edebiyat Sohbetleri'nin şubat ayı konuğu, "William Shakespeare ve Opera" başlıklı sunumuyla Ayşe Sezerman oldu. Sezerman, yüzyıllar boyunca bestecilerin ilgi odağı olan William Shakespeare'in opera tarihi ve repertuarı üzerindeki etkilerini anlattı.

16 Şubat... Osmanlı Bankası Müzesi Sineması'nda "Toplumsal Hafıza/Belgesel Sinema" teması altında, "Tramvayın Tanıklığı: Sofya'da Yüz Yıl" adlı Bulgar yapımı bir belgesel gösterildi. Yönetmenliğini Milan Ognianov'un üstlendiği belgeselin ardından, yönetmen Mustafa Ünlü "Belgesel Sinema ve Tarihe Tanıklık" başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

18 Şubat... Osmanlı Bankası Müzesi'ndeki "Çağdaş Türkiye Tarihi" seminerlerinin Şubat ayı konuğu, Koç Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Fuat Keyman oldu. Keyman, 20. yüzyılın ilk yarısında etkili olan akımların incelendiği "Cumhuriyet Türkiye'si ve 'izm'ler" konulu toplantılar kapsamında, "Liberalizm" konusunu anlattı. Konuşmada, siyasal kuram içinde son yıllarda yapılan tartışmalara bakılarak, liberalizmin, Türkiye'de modernleşme ve demokratikleşme süreçlerinin derinleşmesine hangi yollardan katkıda bulunabileceği tartışıldı.

22 Şubat... İstanbul Fransız Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Bizans Uygarlığı'na Çapraz Bakışlar" konferans dizisinde Bizans Tarihi Merkezi araştırmacısı Jean-Pierre Grélois "Kaybolmuş ve Yeniden Bulunmuş Bizans Anıtları: Seyyahların Katkısı (XVI.-XVIII. yüzyıllar)" başlıklı bir konferans verdi.

28 Şubat... ODTÜ Mezunları Derneği AB Komisyonu tarafından derneğin Vişnelik Tesisleri'nde "Müzakere Sürecinde AB-Türkiye Tarım İlişkileri" başlıklı bir panel düzenlendi. Panelde, tarama sürecinin ne olduğu ve nasıl işlediği, Türkiye ve AB tarımı arasında farklılıklar, tam üyelik sürecinde strateji ve Türk tarımının tam üyelik durumunda nasıl etkileneceği gibi konular tartışıldı.

MESAJ PANOSU...

Akademik Bakış Dergisi'ne Davet...

Akademik Bakış internet ortamında yayımlanan, hakemli bir sosyal bilimler dergisidir. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı'nın girişimleriyle Kırgızistan'ın Celalabad şehrinde kurulan, İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi Türk Dünyası İşletme Fakültesi tarafından hazırlanan bu derginin öncelikli amacı, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra daha da yakınlaşan ve aynı dili, dini, tarihi, gelenekleri paylaşan Türk devletlerini ve topluluklarını akademik çalışmalar çerçevesinde bir araya getirmektir. Bununla birlikte konular sadece Türk dünyasıyla sınırlanmamış, sosyal bilimlerin alanına giren her konudaki zgn yazıya derginin kapıları açık tutulmuştur.

Kurulduğu tarihten bu yana Türk dünyası coğrafyasının farklı bölgelerinde yaşayan yüzlerce öğrenciye işletme, uluslararası ilişkiler ve Türkoloji bilim dallarında lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim veren Türk Dünyası İşletme Fakültesi bu faaliyetinin yanı sıra, "dilde, işte, fikirde birlik" idealinin yüklediği sorumlulukları 1993 yılından beri çeşitli etkinliklerle (sempozyum, konferans, seminer, Türkiye Türkçesi kursu vb.) yerine getirmeye çalışmaktadır. Dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan akademisyenlerin ve araştırmacıların da aynı görev bilinciyle *Akademik Bakış* evresinde oluşturulacak birikime katkıda bulunacaklarını mit ediyoruz.

Derginin dili Türkiye Türkçesi olmakla birlikte Türk lehçelerinin herhangi birinde yazılan makaleler de yayına kabul edilmektedir.

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde yaptığınız alışmaları *Akademik Bakış*'a bekliyoruz.

Uğur Soldan
İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi
TDİF Türkoloji Bölümü ğretim Görevlisi
Celalabad/Kırgızistan

E-posta: bilgi@tdcif.org
<http://www.tdcif.org/akademikbakis>

İki köyden kitap bağışı talebi...

Anadolu'nun iki ayrı şirin köyünde halk kütüphanesi ve ilk  ğretim okulunda  ocuk kütüphanesi kurmayı hedefliyoruz. kitap bağışlarınızı bekliyoruz.

Konya Akören ilçesi Gazi Mustafa Kemal Paşa İlköğretim Okulu'nda ve Karaman Morcalı Köyü'nde muhtarlık binasının yeni lokalinde okuma alışkanlığını yaygınlaştırmak adına birer kütüphane kurmayı hedefliyoruz. Bu çabada hedefe ulaşabilmek için herkesin desteğine ve yardımına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kampanyada karanlığa bir ışık da siz yakmak isterseniz, her tür edebi eser, klasikler,  SS ve LGS Hazırlık,  yk ler,  ocuk kitapları, ansiklopediler vb... kitap bağışlarınızı bekliyoruz.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Aşık  ağları
www.caglari.com

Posta veya kargo adresi :

Mehmet Can
Morcalı K y  Muhtarlığı
70100 Karaman -Türkiye
E-posta: morcali_koyu@hotmail.com
Tel: 0338-2422063-Cep: 05356015853

Nizamettin Doğan
Gazi Mustafa Kemal Paşa İlköğretim Okulu
42460 Konya Akören-Türkiye
E-posta: nizamettindogan@hotmail.com
Tel: 0332-4612017-Cep: 05364402842

“The City” (şehir) Haber ve İletişim Grubuna Davet...

Bizans ve Bizans'ın Batı, Venedik, Osmanlı ve Doğu ile ilişkileri üzerine çalışmalarda bulunan akademisyenleri bir araya getirecek “The City” (şehir) adlı bir haber ve iletişim grubu kurdum. Grubun esas amacı araştırma yapmak ve yeni çalışmaların daha geniş bir alanda duyulmasını sağlamaktır. Gruba gönderilecek mesajlar Bizans İmparatorluğu'nun (313-1453) sınırları içerisinde konuşulmuş dillerden herhangi birisiyle  ağdaş Avrupa

dillerinde olabilir. Katılmak için benimle irtibata geçebilir veya aşağıdaki bağlantıyı kullanabilirsiniz.

<http://groups.google.com/group/TheCity>

Diana Wright

E-posta: DianaGWright@comcast.net

Vancouver Türk-Kanada Cemiyeti Kitap Kampanyası

Merhaba,

Kanada'nın Vancouver Őhrindeki Türk-Kanada Cemiyeti (Turkish Canadian Society) adına yazıyoruz. Bir süredir cemiyet olarak Türkiye ve Türk yayın hayatını buradaki Türkler ve Kanadalılarla buluşturma çabası içindeydik. Vancouver merkez kütüphanesinde pek çok dilde yayın olmasına rağmen Türkçe'nin aralarında olmaması bizleri rahatsız ediyordu. Geçtiğimiz günlerde Türkçe kitaplar bölümü açılması konusunda olumlu bir sonuç aldık. Bu anlamda kütüphanede uzun yıllar okuyucunun faydalanabileceği ve zamanla geliŐeđini düşündüğümüz bir bölüm oluşturmak arzusundayız. Bu bölüm için Türkçe temel olmak Őartıyla, başta İngilizce ve diğer dillerde yayınlanmış gerek edebiyat gerekse tanıtım konusunda özellikle Türk yazarların kitaplarının faydalı olacağı kanısındayız. Planımız, bu amaca yönelik olarak bağış edilecek kitapları İstanbul'da bir merkezde toplamak ve Vancouver'a aktarmaktır. Kampanyamıza destek olmayı arzu ederseniz çok seviniriz.

Vancouver'dan selamlar ve sevgiler,

Gülhan Gülsün

Vancouver Türk Kanada Cemiyeti (Turkish Canadian Society) Kitap Kulübü

E-posta: executive@VancouverTurkishSociety.org

<http://www.vancouverturkishsociety.org>

Kafkasya Elektronik Haber Listesi

Kafkasya Elektronik Haber Listesi (Open Caucasus) akademisyenlerin, araştırmacıların, öğrencilerin ve Kafkasya ile ilgilenen herkesin katılımına açık. Akademik bilginin paylaşımını amaçlayan haber listesinde Kafkasya ile ilgili konferansların, toplantıların ve diğer akademik aktivitelerin duyuruları da yer alacaktır. Kafkasya Elektronik Haber Listesi'ne opencaucasus-subscribe@yahoogroups.com adresine boş bir e-posta göndererek veya <http://groups.yahoo.com/group/opencaucasus> adresini ziyaret ederek katılabilirsiniz.

Nenad Bumbic

Kafkasya Elektronik Haber Listesi (Open Caucasus) Liste Yönetici
Belgrad, Sırbistan

E-posta: nbumbic@gmail.com

www.turkoloji.org deneme yayınında

Türkoloji ve Türk Kültürü ile ilgilenen her kesimden insanı bir araya getirerek, ilgili konularda kişiler arası iletişimi sağlamak, bilgi paylaşımını günümüz iletişim teknolojileri aracılığı ile en hızlı ve sağlıklı bir hale dönüştürmek amacıyla başlattığımız internet sayfası projemiz <http://www.turkoloji.org> adı altında deneme yayınına başlamıştır.

Proje kapsamında yapmayı amaçladıklarımız ana hatlarıyla aşağıda belirtilmiştir.

1- Proje amacına ve kapsamına uygun İnternet sayfasının hazırlanması, içeriğine uygun bir isimle yayınlanması.

2- Proje içerisinde gönüllü olarak hizmet verecek temsilcilerin belirlenmesi.

Temsilcilerden Beklenenler:

a) İlgili konulardaki haber ve duyuruları bildirerek sayfa içeriğine katkıda bulunmaları.

b) İlgili konulardaki internet bağlantılarını bildirerek sayfa içeriğine katkıda bulunmaları.

c) Sayfada yayınlanacak bilgi ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliği hakkında görüş beyan etmeleri.

d) Sayfa içeriğine, çalışma ve ilgi alanları doğrultusunda destek vermeleri.

e) Sayfa içerisinde gördükleri eksiklikleri bildirmeleri, öneri ve eleştirileri ile içeriğe katkıda bulunmaları.

- 3- Temsilcilerden oluşacak yönetim kurulu üyelerinin belirlenmesi.
- 4- İnternet ortamının taranması, ilgili konulardaki bilgi ve belgelerin (ađ bağlantılarının) arşivlenerek sayfa üzerinden yayınlanması.
- 5- İlgili konularda hazırlanmış akademik çalışmaların arşivlenmesi ve yayınlanması.
- 6- İlgili konularda lisans eğitimi görmekte olan öğrencilerin teşvik edilmesi ve ğrenci çalışmaları arşivinin oluşturulması.
- 7- İlgili konularda kaleme alınmış eserlerin tanıtımının yapılması
- 8- Yayınlamayı düşündüğümüz Sanal Türkoloji Dergisi için hakemler kurulunun oluşturulması ve yayın kurallarının belirlenmesi.
- 9- Kullanıcıların neri ve eleştirileri doğrultusunda sayfa içeriğinin düzenlenmesi.

Saygılarımla

www.turkoloji.org site yöneticisi

E-Posta: turkoloji.org@gmail.com

KÜNYE

bülten, Kültür Araştırmaları Derneği tarafından, sanal ortamda ve ücretsiz olarak iki ayda bir yayımlanır.

ISSN 1302-924X,  Mart-Nisan 2006, Sayı 24
Kültür Araştırmaları Derneği,
İnebolu Sok. No:13/4 Set st -Kabataş/ İstanbul
Tel/Faks (212) 292 22 29
<http://www.kulturad.org>

KAD adına sahibi

Gönül Pultar
gpultar@kulturad.org

İdari İşler Koordinatörü

Şule Tarakçioğlu
suletar@kulturad.org

Editör

Onur İnal
oinal@ku.edu.tr

Söyleşi

Aşlı Kotaman
kotaman@khas.edu.tr

Çeviri ve Haberler

Derya Ağış
deryaagis@e-kolay.net

Kitap Yorumları

Nilüfer Pembecioğlu  cel
nilocel@istanbul.edu.tr

Kültür Araştırmaları Derneği, disiplinlerarası bilimsel bir yaklaşımla, tarihsel ve karşılaştırmalı kültürel araştırmalar yaparak kuram ve yöntemler geliştirmek, uygulamaya yönelik çalışmalar üstlenmek ve desteklemek amacıyla 1999 yılında oluşan Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu'nun devamı olarak 2005'te kurulmuştur.

Derneğin etkinlikleri konusunda bilgi almak ya da temasa geçmek için
<http://www.kulturad.org> adresine,
bülten in daha önceki sayılarına ulaşmak için
http://www.kulturad.org/id_43 adresine başvurulabilir.